Notulen van de Ronde in Raadszaal op donderdag 5 november 2026

Tijdstip: 19.00-23.25 uur

1.1 2e rapportage 2026 (Kubben)
1.2 Belastingmaatregelen 2027 (Kubben)
1.3 Programmabegroting 2027 (Kubben)

Aanwezig

de voorzitter:	R. Breidenbach
de griffier:	A. Lamers
de leden	
gob:	M.W.C. Claessens, I.A.L. Knops-Verjans
CDA:	B.A.J. Hoedemakers, R.L.T. Schaeken
PRO:	A. Boukhrissi, A.E.H. Wielders
Stadspartij:	W.P.H. Paauwe, A.C.M. Raven
D66:	P.R. Pi Van de Venne, C. Reiner-Pibiri
Forum voor Democratie:	L.T.S. Engels, N.P.M. Seldenthuis-Jetten
PVV:	D.D.W. Pfoster
VVD:	F.M.J. Frenken, L.C.W. Smeets
PIT:	M.M.J.T. Schenk, Z. Smeijsters
Lokaal Sittard-Geleen-Born:	S.A.J. Klein
JA21:	R.L.W. Roso, B.S.P. Claessens
SP:	R.J.C.A. Bok, M. van Hassel
het college:	Wethouder Kubben
ambtenaar:	De heren De Bruijn, Van de Walle, Aalders, Roberts
notulen:	I. van Mourik (Notuleerservice Nederland)

De voorzitter opent de vergadering en heet iedereen welkom. Vanavond bespreekt de raad gezamenlijk de tweede rapportage 2026, de programmabegroting 2027 en de belastingmaatregelen 2027. De technische vragen zijn op 30 oktober door het college beantwoord, met uitzondering van de later ingediende vragen. De vragen en antwoorden zijn aan de raadsvoorstellen toegevoegd en staan in iBabs. Omdat het een opiniërende ronde betreft, kunnen geen nieuwe technische vragen worden gesteld, maar wel aanvullende vragen over de verstrekte antwoorden.
De voorzitter licht verder toe dat op 30 oktober een raadsinformatiebrief over het proces rond de huisvesting is ontvangen. De keuze tussen de verschillende huisvestingsscenario's staat vanavond niet ter discussie. Daarover volgt in de volgende cyclus een afzonderlijk raadsvoorstel. De huisvesting wordt vanavond uitsluitend besproken voor zover deze van invloed is op de tweede rapportage, met name de voortgang, planning, financiën en reeds genomen besluiten binnen de lopende procedure. Toekomstige keuzes en alternatieven vallen buiten de bespreking.

Eerste termijn

Mevrouw Knops-Verjans (gob) bespreekt de tweede rapportage en haar collega behandelt de begroting. Ze bedankt het college voor de snelle beantwoording van de technische vragen. Naar aanleiding van het

vragenuurtje merkt ze op dat dit, met een duur van slechts een halfuur, onvoldoende is als vervanging van de eerdere markt in de Hanenhof. Ze hoopt daarom dat een goed alternatief wordt gevonden, zodat raadsleden vooraf voldoende informatie kunnen krijgen en het aantal technische vragen mogelijk afneemt.
Over de tweede rapportage vraagt de fractie aandacht voor de voorgestelde onderhoudsvoorziening voor de sportvelden en Glanerbrook. Op verschillende sportlocaties waar mogelijk ontwikkelingen spelen, wordt voorlopig alleen het noodzakelijke onderhoud uitgevoerd om de veiligheid, wettelijke verplichtingen en continuïteit te waarborgen. Als de mogelijke ontwikkelingen uiteindelijk niet doorgaan, moeten duidelijke afspraken met de betrokken verenigingen worden gemaakt om teleurstellingen te voorkomen. Eventuele aanvullende middelen zijn immers niet gegarandeerd. Ook vraagt ze aandacht voor de onderhoudsvoorziening Glanerbrook van 752.000 euro, die wordt gedekt uit de kostendekkende huur en binnen de door de raad gestelde kaders past. Omdat de berekening op gemiddelden is gebaseerd en eens per vijf jaar wordt geactualiseerd, vraagt ze of hier financiële risico's aan verbonden zijn en hoe de raad daarover wordt geïnformeerd.
Daarnaast verwijst ze naar een claim van Optisport van 565.000 euro en de verwachting dat ook voor 2027 en 2028 aanvullende middelen nodig zijn. Ze vraagt welke financiële gevolgen het college hiervan verwacht. Tot slot vindt de fractie de beantwoording over de eerder ingediende motie rond de herstelmaatregelen en het bijbehorende tijdpad te vaag. Ze vraagt om concreter aan te geven welke maatregelen wanneer worden uitgevoerd. Dit mag eventueel schriftelijk worden beantwoord.

De heer Claessens (gob) maakt eerst een opmerking over de afwezigheid van het voltallige college. Hij begrijpt dat bij een rapportage niet alle collegeleden aanwezig zijn, maar vindt het bij de voorbereiding van de begroting een gemiste kans. Hierdoor bestaat het risico dat vragen tijdens deze vergadering later opnieuw in de gemeenteraad worden gesteld.
De begroting heeft een omvang van ongeveer 500 miljoen euro en is grotendeels gebaseerd op bestaand beleid. De verdere uitwerking van het coalitieakkoord volgt bij de kadernota 2027. De fractie ziet dat de gemeente steeds meer inzicht probeert te geven in maatschappelijke doelen, resultaten en de daarvoor beschikbare middelen door middel van opgavegericht begroten. Hoewel deze werkwijze helpt om maatschappelijke doelen centraal te stellen, zijn de beoogde resultaten volgens de fractie nog niet altijd concreet genoeg. Hij vraagt het college daarom de doelstellingen en resultaten verder te verduidelijken, zodat de raad beter kan controleren of de gewenste maatschappelijke effecten worden bereikt.
Na bijstelling van de begroting resteert voor 2027 een incidenteel tekort van 540.000 euro. Dit wordt gedekt uit de post onvoorzien en de post exploitatievoorstellen. Een belangrijk aandachtspunt is dat de vergoedingen vanuit het Rijk onvoldoende zijn om de stijgende loon- en prijsontwikkelingen op te vangen. Voor 2027 wordt daarom voorgesteld 4,46 miljoen euro aan niet-gelabelde middelen uit het gemeentefonds in te zetten. De resterende tekorten moeten binnen de beleidsterreinen met ombuigingsmaatregelen worden opgelost. De fractie vraagt of inmiddels meer duidelijkheid bestaat over eventuele aanvullende middelen vanuit het Rijk en welke mogelijkheden worden onderzocht om deze te verkrijgen.
Tegen deze financiële achtergrond worden verschillende investeringen voorgesteld. Er worden middelen uitgetrokken voor vervangingsinvesteringen en de instandhouding van kapitaalgoederen, de bibliotheek in Born, de aanpak van netcongestie bij Vidar en renovatie van het Graaf Huyn College en Trevianum in 2030. Ook zijn bedragen opgenomen voor onder meer de kloostertuin Agnetenberg, aangepaste bestuurskosten en audiovisuele middelen voor het Mauritspark. Voor het historische bouwwerk in de kloostertuin wordt een afzonderlijke onderhoudsvoorziening voorgesteld.
Verder worden enkele lopende initiatieven in 2027 financieel overbrugd, waaronder de Stadslabs, Ambitieus MKB046, Duurzaam Veilig Sittard-Geleen en de Groenagenda. Een besluit over structurele financiering volgt bij de kadernota 2027. De fractie vindt het belangrijk dat de betrokken organisaties en initiatieven tijdig duidelijkheid krijgen.
Vanaf 2028 laat de begroting positieve saldi zien, maar in 2030 ontstaat opnieuw een structureel tekort van 480.000 euro. Hierdoor is slechts beperkt ruimte voor nieuwe structurele verplichtingen. De positieve saldi voor 2028 tot en met 2030 worden betrokken bij de kadernota en begroting 2028. Hoewel de begroting voldoet aan de voorwaarden voor repressief provinciaal toezicht, maken de afnemende financiële mogelijkheden duidelijk dat de keuzes bij de kadernota 2027 bepalend zijn voor de komende bestuursperiode.

Vervolgens stelt de fractie enkele onderwerpen uit de beantwoording van de technische vragen aan de orde. Over de Petrusschool leest zij dat de koers voor de komende vijf jaar is vastgesteld en dat daarna wordt beoordeeld of deze als basis kan dienen voor verdere ontwikkeling vanuit het Cultureel Kwartier. De fractie wil weten welke functies en activiteiten de komende jaren concreet worden voorzien.
Ook vraagt zij opnieuw aandacht voor een centraal verenigingsloket. Verenigingen moeten op één plek terechtkunnen met vragen over subsidies, vergunningen, accommodaties, regelgeving en ondersteuning. De fractie vraagt welke stappen inmiddels zijn gezet, waarom de uitvoering vertraging oploopt en wanneer verenigingen daadwerkelijk van het loket gebruik kunnen maken.
Daarnaast maakt de fractie zich zorgen over ICT en cybersecurity. De toenemende dreiging van cyberaanvallen, digitale verstoringen en kwetsbaarheden in verouderde software vraagt om voldoende capaciteit en expertise. Uit de beantwoording blijkt dat de ICT-afdeling moeite heeft om alle noodzakelijke updates en patches tijdig uit te voeren. De fractie vraagt hoe het college dit capaciteitsprobleem aanpakt en hoe wordt gewaarborgd dat de digitale omgeving veilig blijft.
Tot slot kondigt de fractie aan tijdens de raadsvergadering met enkele moties aandacht te vragen voor belangrijke thema's. Samenvattend stelt de heer Claessens vast dat de begroting voor 2027 sluitend wordt gemaakt en belangrijke investeringen kunnen doorgaan. Tegelijkertijd zetten stijgende loon- en prijzen, het structurele tekort in 2030 en de onzekerheid rond de bestuurlijke en ambtelijke huisvesting de financiële ruimte onder druk. Bij de kadernota moeten ambities en beschikbare middelen daarom zorgvuldig tegen elkaar worden afgewogen.

De heer Schaeken (CDA) bedankt de ambtelijke organisatie voor de uitgebreide beantwoording van de vele technische vragen binnen drie dagen. Over de tweede rapportage merkt hij op dat de gemeente voor stevige financiële keuzes staat. Het verwachte tekort voor 2026 loopt op tot 3,32 miljoen euro. Dit vraagt volgens het CDA om financiële grip, duidelijke prioriteiten en tijdige informatie aan de raad.
De onderhoudsvoorziening voor sportvelden vraagt bijzondere aandacht. Het CDA vindt veilige en bruikbare sportvoorzieningen belangrijk voor inwoners en verenigingen en benadrukt dat onderhoud op basis van actuele beheerplannen en duidelijke prioriteiten moet plaatsvinden. Ook maakt de fractie zich zorgen over de winkelkernen van Geleen en Sittard. Voor het centrum van Sittard wordt de opgehaalde informatie verwerkt in een roadmap, waarbij prioriteit wordt gegeven aan uitvoerbare maatregelen. De fractie is positief over de aandacht voor de Limbrichterstraat en de mogelijkheden om breder naar ondernemingsvormen te kijken. Tegelijkertijd vraagt de fractie waarom juist deze straat, die binnen het kernwinkelgebied ligt, zoveel leegstand kent. Ook wil ze weten hoe de gemeente samenwerkt met het centrummanagement en welke stappen worden gezet.
Bij grote projecten, zoals Glanerbrook, Huis aan de Markt, wijkbeheer, het Groene Net en de verbouwing van Sportpark Het Anker, vindt het CDA goede monitoring en sturing noodzakelijk. Ook bij de bestuurlijke en ambtelijke huisvesting moet de raad kunnen beschikken over actuele cijfers, feiten en realistische, goed vergelijkbare scenario's om een weloverwogen keuze te maken. De fractie spreekt daarnaast haar waardering uit voor Vidar en de inspanningen om inwoners perspectief te bieden op participatie, persoonlijke ontwikkeling en werk.
Vervolgens gaat het CDA in op de begroting van bijna 500 miljoen euro. Hoewel deze voor 2027 sluitend is, blijft de financiële situatie kwetsbaar. Het tekort van 540.000 euro wordt opgelost door de post onvoorzien structureel met 400.000 euro te verlagen en incidenteel 140.000 euro in te zetten. Daarnaast resteert in 2030 een structureel tekort van 480.000 euro. Dit vraagt om behoedzaamheid en het maken van scherpe keuzes, zonder de ambities uit het oog te verliezen. Voor het CDA is niet alleen van belang dat de begroting sluitend is, maar ook dat de gemeente bestand is tegen toekomstige tegenvallers.
De fractie vraagt daarom aandacht voor de sportverenigingen. Op locaties waar mogelijk ontwikkelingen plaatsvinden, is alleen het minimaal noodzakelijke onderhoud meegenomen. Als uiteindelijk niet voor deze locaties wordt gekozen, kan een aanvullende investeringsopgave ontstaan. Het CDA vraagt het college om een toelichting hierop.
Ook de gemeenschapsvoorzieningen in Geleen-Zuid zijn belangrijk. Hiervoor wordt 4 miljoen euro beschikbaar gesteld, mede om aanspraak te kunnen maken op een provinciale subsidie van 1 miljoen euro. Gezien de eerdere forse kostenoverschrijdingen bij de ambtelijke huisvesting en de nieuwe raadszaal vraagt de fractie of het college voldoende garanties kan geven dat ook hier de kosten niet onverwacht oplopen.
Verder vraagt het CDA aandacht voor de parkeerdruk door vrachtwagens en de voortgang van het parkeerbeleid rond onder andere de Kampstraat. De stijging van het vastrecht voor de afvalstoffenheffing

en de kosten van de RWM-dienstverlening met 9 procent vindt de fractie zorgelijk. Hoewel zij begrijpt dat landelijke CO2-heffingen en hogere personeels- en energiekosten hierin doorwerken, vraagt zij om de kostenstijging zoveel mogelijk te beperken. Positief is dat de OZB niet wordt verhoogd.
De fractie staat ook stil bij de ongeveer 2.500 huishoudens die jaarlijks kwijtschelding krijgen. Achter deze cijfers zitten inwoners en gezinnen die het financieel moeilijk hebben. Het CDA waardeert daarom de inzet om mensen via onder meer de camper in de gemeente bewust te maken van de regelingen waarop zij recht hebben.
Daarnaast ziet het CDA oplopende risico's in het sociaal domein. Door extramuralisering blijven mensen langer thuis wonen, waardoor de kosten voor woningaanpassingen, vervoer en hulpmiddelen toenemen. De fractie vraagt het college niet alleen deze ontwikkeling als financieel risico te benoemen, maar ook tijdig met concrete beheersmaatregelen te komen.
Tot slot vraagt het CDA aandacht voor netcongestie. Zonder voldoende netcapaciteit komen woningbouw, scholen en economische ontwikkelingen in de knel. De gemeente moet volgens de fractie maximaal gebruikmaken van de mogelijkheden om woningen en scholen eerder aan te melden en prioriteit te geven. De verwachte toekenning eind 2026 is daarbij een belangrijk moment. Het CDA wil dat de raad direct wordt geïnformeerd over de uitkomsten en over projecten die geen capaciteit krijgen.
Het CDA benadrukt het belang van een gezond en actief verenigingsleven voor de sociale samenhang in de gemeente. Culturele verenigingen, muziekgezelschappen en sportverenigingen dragen bij aan verbondenheid en leefbaarheid. De gemeente moet hier blijvend aandacht aan besteden. Het CDA kiest voor gezond financieel beleid, gemeenschapszin en bescherming van kwetsbare inwoners. Het vraagt om realistische ramingen, meetbare resultaten en tijdige scenario's, zodat risico's niet worden doorgeschoven naar inwoners en toekomstige generaties.

Mevrouw Boukhrissi (PRO) spreekt haar waardering uit voor het college en de ambtenaren vanwege de uitgebreide beantwoording van de technische vragen. De fractie heeft de stukken kritisch bekeken en wil nog enkele onderwerpen bespreken.
Allereerst staat PRO positief tegenover de nieuwe inrichting van de begroting, waarin maatschappelijke opgaven, doelen en resultaten centraal staan. Hierdoor kan de raad niet alleen beoordelen waaraan geld wordt uitgegeven, maar ook wat daarmee wordt bereikt. De resultaten zijn echter nog niet overal concreet genoeg. Soms wordt bijvoorbeeld als resultaat genoemd dat een visie of uitvoeringsplan wordt vastgesteld, terwijl de fractie vooral wil weten wat inwoners daarvan daadwerkelijk merken. PRO vraagt hoe wordt voorkomen dat de raad straks voornamelijk controleert of beleidsstukken zijn vastgesteld, in plaats van of het beleid daadwerkelijk effect heeft. De fractie vraagt wanneer de eerste concrete stappen worden gezet in de ontwikkeling van de maatschappelijke impactrapportage en hoe de raad daarmee beter inzicht krijgt in de maatschappelijke effecten van de uitgaven.
Een voorbeeld is de jongerencultuur. PRO is blij dat het versterken van jongerencultuur en cultuurparticipatie als doel in de begroting staat. Er wordt onder meer ingezet op een cultuurscout en een nieuwe laagdrempelige subsidieregeling. De fractie verwijst naar een interview met Kiran Wijnhoven, die zich vanuit de Breakfast Hub inzet voor jongerencultuur. Daaruit blijkt dat jongeren zelf evenementen en creatieve initiatieven organiseren, maar behoefte hebben aan plekken om samen te komen en zich creatief te ontwikkelen. Ook weten zij niet altijd welke ondersteuning beschikbaar is. PRO vraagt hoeveel geld in 2027 beschikbaar is voor de cultuurscout en de subsidieregeling, welk deel daadwerkelijk bij jonge makers terechtkomt en wanneer de regeling beschikbaar is. Ook wil de fractie weten hoe jongeren die niet bij een culturele organisatie zijn aangesloten hiervan gebruik kunnen maken.
Over de inclusieagenda merkt PRO op dat bij de eerdere agenda nog sprake is van een afzonderlijk uitvoeringsbudget, terwijl maatregelen nu zoveel mogelijk vanuit bestaande beleidsterreinen en budgetten worden uitgevoerd. De fractie steunt deze aanpak, omdat inclusie onderdeel moet zijn van het gehele gemeentelijke beleid. Wel wil zij voorkomen dat het zicht op de uitgevoerde maatregelen en de bestede middelen verloren gaat. PRO vraagt daarom of voortgangsrapportages inzichtelijk kunnen maken welke maatregelen zijn uitgevoerd, hoeveel middelen daarvoor zijn ingezet en wat deze hebben opgeleverd.
Ook bij armoedebestrijding vindt de fractie het belangrijk om niet alleen naar cijfers te kijken, maar ook naar de situatie van inwoners. Het gebruik van inkomensondersteunende regelingen neemt toe. Volgens het college komt dit onder meer doordat de inkomensgrenzen zijn verruimd en de regelingen beter worden gevonden. PRO vindt dat positief, maar vraagt hoe de gemeente de ontwikkeling van armoede en bestaansonzekerheid volgt. Daarbij wil zij ook zicht op inwoners die net boven de inkomensgrenzen vallen, maar desondanks moeite hebben om rond te komen.

Vervolgens bespreekt PRO het verkeersbeleid. De gemeente wil lopen en fietsen stimuleren, de verkeersveiligheid verbeteren en de CO2-uitstoot van het mobiliteitssysteem terugdringen. De fractie vraagt aandacht voor fietsstraten in de centra, waar de auto te gast is. Omdat hiervoor nog geen afzonderlijk beleid of budget bestaat, ziet PRO mogelijkheden om dit onderwerp mee te nemen in het toekomstige omgevingsprogramma Actieve en Schone Mobiliteit. Ze vraagt of het college daartoe bereid is en welke mogelijkheden het ziet om de centra aantrekkelijker te maken voor fietsers en voetgangers.
Over de Lahrstraat vraagt de fractie wanneer de raad een concreet ontwikkelplan of voorstel kan verwachten. De gemeente heeft inmiddels meer percelen in eigendom en onderzoekt welke ontwikkelingen mogelijk zijn, waaronder tiny houses, mits deze passen binnen de groene ambities voor het gebied.
Daarnaast maakt PRO zich zorgen over de mogelijke gezondheidseffecten van de uitstoot van Chemelot voor omwonenden. Uit eerdere verkenningen van het RIVM blijkt dat nog onvoldoende gegevens beschikbaar zijn om de gezondheidseffecten goed in beeld te brengen. Ook de risico's van blootstelling aan mengsels van chemische stoffen vragen aandacht. De aangekondigde meetpilot rond Chemelot is volgens de fractie een belangrijke stap, maar onvoldoende. Het meten van stoffen in de lucht is immers niet hetzelfde als onderzoek naar de gevolgen voor de gezondheid. Omdat er nog geen overeenstemming bestaat over een afzonderlijk gezondheidsonderzoek, vraagt PRO het college om in gesprekken met de provincie en het Rijk duidelijk te maken wat de gemeente belangrijk vindt. Ook wil de fractie dat afspraken worden gemaakt over wanneer en op basis waarvan aanvullend gezondheidsonderzoek plaatsvindt en dat de raad hierover wordt geïnformeerd.
Verder vraagt PRO welke maatregelen de gemeente zelf kan nemen om de luchtkwaliteit te verbeteren en geluidsoverlast te beperken, welke inzet van de provincie en Chemelot wordt verwacht en wanneer inwoners daarvan iets kunnen merken.
PRO gaat verder over digitale onafhankelijkheid. De fractie heeft vragen gesteld over de mogelijkheden om minder afhankelijk te worden van grote Amerikaanse technologieaanbieders en over Europese en open-sourcealternatieven. De fractie ziet de aangekondigde nieuwe visie met belangstelling tegemoet. De inhoudelijke discussie, waaronder de beschikbare capaciteit, wil zij voeren tijdens de behandeling van deze visie.
Tot slot kijkt PRO vooruit naar de kadernota 2027. De huidige begroting is grotendeels gebaseerd op bestaand beleid, terwijl de verdere invulling en financiering van de ambities voor deze bestuursperiode nog moeten plaatsvinden. PRO wil onder meer aandacht vragen voor vergoeding van de eigen bijdrage voor kraamzorg en preventieve ondersteuning van gezinnen, bijvoorbeeld door de inzet van een gezinscoach. Hoewel de financiële ruimte beperkt is, vindt de fractie dat bij de komende keuzes niet alleen naar de kosten op korte termijn moet worden gekeken, maar vooral ook naar de maatschappelijke opbrengsten en de problemen die op langere termijn kunnen worden voorkomen.

De heer Raven (Stadspartij) bespreekt namens zijn fractie de tweede rapportage. Hij stelt dat de Stadspartij al jarenlang aangeeft dat de lokale belastingen te hoog zijn en dat deze concreet kunnen en moeten worden verlaagd. Sinds de forse belastingverhoging in 2021 is geprobeerd het niveau te stabiliseren, maar de gemeente behoort nog steeds tot de gemeenten met de hoogste OZB-tarieven. Het college geeft jaarlijks aan dat er geen financiële ruimte is om de tarieven te verlagen. Uit de tweede rapportage blijkt volgens hem echter dat er in 2026 ongeveer 8 miljoen euro aan financiële ruimte beschikbaar is. Dit had volgens hem al bij de vaststelling van de begroting en belastingtarieven voor dit jaar duidelijk moeten zijn.
Hij verwijst naar het overzicht op pagina 3 van de tweede rapportage, waarin bij de actualisatie van financiering en afschrijvingen een structurele kostenverlaging van 4,4 miljoen euro staat vermeld. Omdat 1 procent belastingverhoging ongeveer 500.000 euro oplevert, vertegenwoordigt dit bedrag volgens hem bijna 9 procent aan mogelijke OZB. Hij vindt het onbegrijpelijk dat deze structurele ruimte niet eerder zichtbaar is gemaakt en vraagt waarom dit pas in november 2026 naar voren komt.
Volgens de heer Raven gebruikt het college de financiële ruimte bovendien om tegenvallers op te vangen die eigenlijk aanleiding zouden moeten zijn voor maatregelen. Hij noemt onder meer de extra kosten bij Vidar van 1,6 miljoen euro en andere tegenvallers. De raad moet volgens hem kritisch kijken naar de oorzaken hiervan en het college opdracht geven om deze kosten terug te dringen, in plaats van ze zonder meer vanuit beschikbare financiële ruimte te dekken.
Ook is hij kritisch op het voorstel om een voorziening voor het onderhoud van sportvelden in te stellen. De raad heeft eerder bewust gekozen om noodzakelijke onderhoudsinvesteringen afzonderlijk voor te

leggen, zodat de raad hierover zeggenschap houdt. Met een onderhoudsvoorziening kan het college volgens hem gemakkelijker middelen inzetten zonder telkens vooraf een besluit van de raad te vragen. De Stadspartij is daarom tegen het instellen van deze voorziening van 3,3 miljoen euro. Volgens hem wordt deze mogelijkheid vooral benut omdat er toevallig 4,4 miljoen euro aan structurele ruimte beschikbaar blijkt te zijn. Hij vindt dat deze ruimte eigenlijk al bij de begrotingsbehandeling van vorig jaar bekend had moeten zijn en dat de mogelijke OZB-verlaging structureel in de meerjarenbegroting moet worden verwerkt.
Daarnaast wijst hij op het saldo van de stelpost inflatie 2026. Van de 7 miljoen euro die hiervoor is gereserveerd, kan ongeveer 3,4 miljoen euro dit jaar niet worden besteed. Dit bedrag wordt doorgeschoven naar het volgende jaar. Samen met de 4,4 miljoen euro uit de actualisatie van financiering en afschrijvingen komt de financiële ruimte daarmee volgens hem op ongeveer 8 miljoen euro. Hij stelt dat dit overeenkomt met circa 16 procent aan OZB-inkomsten en dat de raad hiervan veel eerder op de hoogte had moeten zijn. Hij spreekt zijn grote ongenoegen uit over de manier waarop de financiële cijfers worden gepresenteerd en geeft aan het vertrouwen daarin te verliezen.

De heer Paauwe (Stadspartij) sluit zich aan bij de kritiek op de afwezigheid van de overige collegeleden. Hij vindt dat het voltallige college aanwezig moet zijn bij een belangrijke bespreking van de begroting 2027 en vraagt de aanwezige portefeuillehouder deze boodschap over te brengen.
Hij bedankt iedereen die aan de programmabegroting 2027 en de meerjarenraming 2028-2030 heeft gewerkt. Vervolgens schetst hij de financiële situatie van inwoners en verenigingen. De energieprijzen blijven hoog, de toekomst is onzeker en de financiële druk neemt toe. De Stadspartij vindt het opvallend dat vrijwel alles wordt geïndexeerd, inclusief de lonen, terwijl subsidies voor verenigingen en maatschappelijke instellingen achterblijven. De fractie overweegt hierover een motie in te dienen.
Ook pleit de Stadspartij al langer voor lagere lokale lasten voor inwoners, ondernemers en verenigingen. Terwijl inwoners profiteren van belastingverlagingen in andere gemeenten, krijgen inwoners van Sittard-Geleen volgens de fractie vooral te maken met de kosten van dure investeringen. De aangekondigde stijging van de rioolheffing in 2027 vergroot de druk verder. De fractie vindt dat de begroting onvoldoende inzicht geeft in de financiële werkelijkheid van de komende jaren. Investeringen zijn belangrijk, maar het college moet nadrukkelijker kijken naar nut, noodzaak en de mogelijkheid om uitgaven uit te stellen. De gemeente moet verantwoord omgaan met gemeenschapsgeld en scherpe keuzes maken.
De Stadspartij vraagt ook aandacht voor de ontwikkelingen in de stadscentra van Sittard en Geleen. De financiële gevolgen van eerdere projecten, zoals Glanerbrook, blijven de gemeente raken. Volgens de fractie moeten nieuwe investeringen daarom kritisch worden beoordeeld. Soms is een stap terug verstandiger dan opnieuw vooruit investeren. Ook de ontkluizing van de Keutelbeek in Geleen roept vragen op over nut, noodzaak en kosten. De ingediende zienswijzen laten volgens de fractie zien dat inwoners behoefte hebben aan duidelijkheid en betrokkenheid.
Over de gemeentelijke huisvesting en het Toon Hermans Theater merkt de fractie op dat belangrijke financiële onderbouwingen en investeringsbedragen pas in december duidelijk worden. Zij vindt het opmerkelijk dat deze onderwerpen nu al in de begroting worden genoemd terwijl er nog financiële onzekerheden bestaan. Positief is dat onderzoek wordt gedaan naar mogelijke locaties voor het Toon Hermans Theater. De Stadspartij heeft eerder het voormalige Rabobankgebouw genoemd vanwege de goede bereikbaarheid, parkeermogelijkheden en beperkte overlast voor omwonenden.
Vervolgens vraagt de fractie aandacht voor veiligheid en handhaving. De capaciteit en inzetbaarheid van boa's moeten worden verbeterd. Overlast op onder meer de Markt in Geleen en in de stadscentra vraagt om zichtbare handhaving. Omdat overlast niet ophoudt tijdens kantooruren, moeten de werktijden en inzet van boa's beter aansluiten op de momenten waarop inwoners en ondernemers daadwerkelijk hinder ervaren. De fractie overweegt hierover een motie. Ook de eerder aangenomen motie over een sterk en preventief veiligheidsbeleid met voldoende ervaren boa's mag volgens haar niet langer worden uitgesteld. De overlast door fatbikes vraagt eveneens om een stevige aanpak, alleen waarschuwen is voor de Stadspartij onvoldoende.
Daarnaast wil de fractie duidelijkheid over het parkeren van vrachtwagens in de Kampstraat. Ondanks eerdere raadsinformatiebrieven wordt eind 2026 nog steeds gesproken over een onderzoek naar de uitvoerbaarheid van een oplossing. De Stadspartij vraagt hoe lang dit nog moet duren en begrijpt dat inwoners hierdoor het vertrouwen in de besluitvorming en uitvoering verliezen.
Muziekverenigingen zijn belangrijk voor de leefbaarheid en sociale samenhang. De fractie vraagt welke rol het onderwijs speelt bij het behoud van de muzikale ontwikkeling en of de afschaffing van Artamuse

wel de juiste keuze is. De Stadspartij wil goede culturele voorzieningen, maar ook realistische financiële keuzes en duurzame investeringen voor verenigingen.
Voor de sportverenigingen vraagt de fractie naar de actuele stand van zaken rond de sportlocaties en de toekomst van de voetbalclubs. Inmiddels is duidelijk dat SLTC niet verhuist, maar over de overige drie voetbalverenigingen wil zij meer informatie. Ook vraagt zij welke investeringen op de huidige locaties nog verantwoord zijn.
Glanerbrook blijft een belangrijk aandachtspunt. Het project kent volgens de fractie een lange financiële start en het meerjarige onderhoudsplan lijkt de financiële grenzen aanzienlijk te overschrijden. Daarnaast heeft Optisport een eerste indicatieve claim van 565.000 euro ingediend. De Stadspartij vraagt zich af of dit past bij de beoogde samenwerking en wil kritisch blijven kijken naar de gemaakte afspraken en de toekomstbestendigheid van de accommodatie. Ook de bezettingsgraad en exploitatie baren zorgen.
Verder vraagt de fractie waarom in Geleen een wielerbaan nodig is als bij Bedrijvenstad Fortuna al een vergelijkbare voorziening aanwezig is. Zij wil mogelijke besparingen onderzoeken en voorkomen dat voorzieningen dubbel worden uitgevoerd.
Over de verbouwing van de Stadssporthal in Sittard vraagt de fractie aandacht voor het feit dat nog geen uitvoerende partij is gevonden. Gezien de leeftijd van de accommodatie wil zij weten of de veiligheid van sporters en bezoekers voldoende is gewaarborgd. Ook vraagt zij welke topsportverenigingen momenteel financiële ondersteuning ontvangen, op basis van welke criteria en of Fortuna Sittard hiervoor in aanmerking komt. De fractie is positief over de maatschappelijke prestaties van Fortuna Sittard.
Op het gebied van wonen en leegstand herhaalt de Stadspartij haar pleidooi voor een leegstandsheffing. Terwijl inwoners op zoek zijn naar een woning, vindt de partij het onwenselijk dat woningen langdurig leegstaan. De fractie wil opnieuw worden bijgepraat over het woonbeleid. De jaarlijkse factsheet wonen verschijnt pas in het eerste kwartaal van 2027. Met een doelstelling van maximaal 2.600 woningen en een verwachte realisatie van slechts 440 woningen in 2027 vindt de fractie dat het tempo omhoog moet. Inwoners hebben behoefte aan concrete resultaten en niet alleen aan plannen.
Ook de toekomst van de gemeenschapshuizen vraagt aandacht. Volgens de begroting staan vijf accommodaties onder druk vanwege hun exploitatie. De Stadspartij vraagt hoe het college dit wil aanpakken en binnen welke termijn oplossingen worden verwacht. Een motie wordt niet uitgesloten.
Verder plaatst de fractie vraagtekens bij de 447.000 euro voor uitbreiding van de bestuurlijke en ambtelijke ondersteuning. Het gaat haar niet om de betrokken personen, maar om de financiële afwegingen. De gemeente wil dichter bij inwoners, ondernemers en verenigingen staan, maar participatie moet volgens de fractie ook daadwerkelijk zichtbaar zijn bij belangrijke dossiers. Inwoners moeten tijdig worden betrokken, onder meer bij de gemeentelijke huisvesting en de ontwikkelingen rond de Keutelbeek in Geleen. De huidige Woo-verzoeken laten volgens haar zien dat dit nog onvoldoende gebeurt.
Bij dierenwelzijn blijft de hondenbelasting een doorn in het oog van de Stadspartij. De fractie wil een uitnodigende en diervriendelijke gemeente en pleit voor vrijstelling van hondenbelasting voor gezinnen en met name ouderen met één hond. Ook vraagt zij extra aandacht voor de bestrijding van plaagdieren, vanwege de aanzienlijke rattenoverlast tijdens de afgelopen zomer. Daarnaast moet de afvalinzameling voldoende capaciteit hebben. Verder vraagt de fractie aandacht voor de overlast door beschermde roeken, waardoor inwoners 's nachts wakker liggen. Het college moet samen met betrokken instanties met spoed naar oplossingen zoeken.
De Stadspartij concludeert dat de begroting voor 2027 en de daaropvolgende jaren op papier sluitend is, maar dat de financiële keuzes kritisch moeten worden beoordeeld. De fractie wil een financieel gezonde gemeente die verstandig investeert, duidelijk communiceert en inwoners serieus neemt. Niet alles kan tegelijk, maar wat de gemeente belooft, moet zij ook waarmaken.
Tot slot bespreekt de heer Paauwe de belastingvoorstellen voor 2027. Sittard-Geleen kent volgens de Stadspartij relatief hoge lokale belastingen, met name op het gebied van de OZB. De jaarlijkse indexering en aanvullende verhogingen zorgen voor extra druk op inwoners. Ook eerdere bestuurlijke en financiële keuzes moeten kritisch worden bekeken, waarbij nut, noodzaak en betaalbaarheid centraal staan. De verhoging van het vastrecht voor afval past niet binnen de visie van de fractie. Het college erkent zelf dat hogere kosten kunnen leiden tot meer afvaldumpingen, iets wat volgens de Stadspartij al zichtbaar is in wijken en bij kleine winkelcentra. Hoewel financiële druk daarbij een rol kan spelen, keurt de fractie afvaldumping nadrukkelijk af. De Stadspartij blijft zich inzetten voor lagere lokale lasten en vraagt het college om daarvoor nadrukkelijk naar financiële keuzes en besparingsmogelijkheden te kijken.

Mevrouw Reiner-Pibiri (D66) bedankt het college en de ambtelijke organisatie voor de uitgebreide beantwoording van de technische vragen. Tegelijkertijd sluit ze zich aan bij de opmerkingen van gob en de Stadspartij over de afwezigheid van een deel van het college. D66 vindt het logisch dat het voltallige college bij de begrotingsbehandeling aanwezig is.
Bij de tweede programmarapportage kijkt D66 vooral naar wat de financiële bijstellingen zeggen over de beheersing van de uitvoering. De rapportage laat voor 2026 een nadelige bijstelling van 2,68 miljoen euro zien, waardoor het begrotingssaldo uitkomt op een tekort van circa 3,32 miljoen euro. Daartegenover staat een voordeel van 4,4 miljoen euro op financiering en afschrijvingen, onder meer doordat investeringen later gereedkomen. Dit voordeel is echter niet zonder meer structureel, omdat de lasten naar latere jaren kunnen verschuiven. Daarnaast is bij de sportvelden een onderhoudsinhaalslag nodig en blijven bij verschillende locaties ontwikkelingen onzeker. Ook bij Glanerbrook is een eerste indicatieve claim van Optisport van 565.000 euro gemeld, terwijl de financiële afwikkeling nog niet is afgerond. D66 vraagt daarom wanneer een financiële afwijking aanleiding is om de planning, exploitatie of prioriteit van een project bij te stellen. Ook wil de fractie weten hoe het college voorkomt dat incidentele voordelen door uitgestelde investeringen het zicht op toekomstige lasten, onderhoudsverplichtingen en exploitatiekosten vertroebelen.
Vervolgens staat D66 stil bij de belastingmaatregelen en de ontwikkeling van de woonlasten. De gemiddelde woonlasten stijgen volgens het voorstel met 4,7 procent, oftewel 54 euro per huishouden. Het grootste deel daarvan, 44 euro, komt voort uit de afvalstoffenheffing. Naast de landelijke heffingen stijgen ook de kosten van de dienstverlening van RWM met 9 procent. D66 vraagt welke mogelijkheden de gemeente heeft om als opdrachtgever te sturen op de kostenontwikkeling en hoe wordt voorkomen dat de stijgende kosten de komende jaren steeds opnieuw tot hogere tarieven voor inwoners leiden. Ook vindt de fractie het belangrijk dat het volledige beeld van de woonlasten inzichtelijk is wanneer de definitieve OZB-tarieven in december worden vastgesteld.
Bij de programmabegroting benadrukt D66 dat een structureel sluitende begroting een belangrijke basis vormt, maar niet automatisch betekent dat alle toekomstige risico's zichtbaar zijn of dat de ambities binnen de beschikbare middelen en uitvoeringscapaciteit kunnen worden gerealiseerd. De fractie richt zich daarom op de financiële houdbaarheid van de ambities en de samenhang tussen financiële weerbaarheid, vastgoed en onderhoud, woningbouw, economische investeringen, digitale veiligheid en de energietransitie.
Wat betreft de financiële weerbaarheid wijst D66 erop dat de oorspronkelijke investeringsruimte van 40 miljoen euro inmiddels is teruggelopen naar ruim 19 miljoen euro. Tegelijkertijd loopt de netto schuldquote richting 2028 op tot 128 procent en daalt de solvabiliteit naar 13 procent. Ook is de benodigde omvang van de risicoreserve voor grondexploitaties nog niet bekend en zijn toekomstige onderhoudsonttrekkingen voor gemeentelijk vastgoed en sportaccommodaties nog niet volledig zichtbaar in de meerjarige reserveprognoses. D66 vraagt hoe het college waarborgt dat de resterende investeringsruimte beschikbaar blijft voor nieuwe beleidskeuzes, rekening houdend met de schuldenpositie, toekomstige kapitaallasten, onderhoudsverplichtingen en nog te actualiseren risicoreserves. Daarnaast vraagt de fractie of het college bij de kadernota 2027 een integrale financiële afweging wil presenteren, zodat duidelijk wordt hoeveel investeringsruimte daadwerkelijk resteert.
Vervolgens gaat D66 in op vastgoedonderhoud en de bijbehorende financiële risico's. Uit de technische beantwoording blijkt dat de toekomstige exploitatie en onderhoudsbehoefte van verschillende vastgoedobjecten nog niet definitief vaststaan. Bij de Loonhal wordt bijvoorbeeld vanaf 2029 uitgegaan van een positieve exploitatiebijdrage, terwijl de concrete invulling nog wordt onderzocht. Ook bij sportaccommodaties kunnen gewijzigde ontwikkelplannen tot aanvullende onderhoudsverplichtingen leiden. D66 vraagt hoe het college ervoor zorgt dat niet alleen afzonderlijke investerings- en exploitatiebesluiten worden beoordeeld, maar ook de gezamenlijke financiële risico's van onderhoud, leegstand, onzekere opbrengsten en toekomstige herontwikkeling.
Op het gebied van woningbouw benadrukt D66 dat het niet alleen gaat om voldoende woningen, maar ook om betaalbare en passende woningen voor starters en jongeren. De technische beantwoording geeft inzicht in de plancapaciteit, met ongeveer 700 gerealiseerde woningen, 350 woningen in aanbouw en 880 woningen in harde plannen, inclusief de woningen die al in aanbouw zijn. Plancapaciteit betekent echter nog geen daadwerkelijke bouwproductie. Ook is het belangrijk om te weten welke projecten vertragen en welke investeringen nodig zijn om de realisatie mogelijk te maken. D66 vraagt daarom of het college de aangekondigde woningbouwmonitor vanaf 2027 wil verbinden aan de financiële uitvoerbaarheid van

projecten, zodat de raad niet alleen inzicht krijgt in aantallen en planningen, maar ook in de belangrijkste financiële en organisatorische belemmeringen.
Daarna gaat de fractie in op economie en het MKB. D66 onderschrijft het belang van ondersteuning van het MKB en samenwerking tussen ondernemers, onderwijs en overheid. Voor 2027 gaat onder meer 500.000 euro naar de stadslabs en 200.000 euro naar Ambitieus MKB. Vanaf 2028 resteert ongeveer 730.000 euro voor reguliere MKB-ondersteuning. D66 vindt het belangrijk om niet alleen te kijken naar de beschikbare middelen en gefinancierde activiteiten, maar vooral naar de resultaten. De fractie vraagt daarom of het college bij de evaluatie van de economische programma's eind 2027 ook rapporteert over de resultaten voor ondernemers, gerealiseerde cofinanciering en de onderbouwing voor eventuele voortzetting.
Ook digitale veiligheid is volgens D66 een belangrijk financieel vraagstuk. Uitval van een datacenter of een ernstige cyberaanval kan de dienstverlening stilleggen en aanzienlijke herstelkosten veroorzaken. De fractie verwijst naar de tijdelijke onbereikbaarheid van verschillende Nederlandse websites op 21 oktober als gevolg van ernstige softwarekwetsbaarheden. Uit de beantwoording van de technische vragen blijkt dat de eigen datacentrumomgeving bij Equans in Beek wordt gehost en dat de gemeente daarnaast gebruikmaakt van Microsoft 365 en externe softwarediensten. Deze combinatie vraagt volgens D66 aandacht voor afhankelijkheden, continuïteit en uitwijkmogelijkheden. De beantwoording toont niet aan dat de omgeving in Beek onveilig is, maar maakt evenmin duidelijk hoe de continuïteit bij uitval is geborgd. Bovendien erkent het college een capaciteitsknelpunt bij het opvolgen van beveiligingsupdates. D66 vindt daarom dat de uitvoering van de op 9 juli aangenomen motie over digitale soevereiniteit, veilige infrastructuur en uitvoeringskracht zichtbaar moet worden vertaald naar prioriteiten, capaciteit en financiële keuzes. De fractie vraagt hoe het college de middelen voor de i-visie en digitale uitvoeringsagenda inzet om de grootste veiligheids- en continuïteitsrisico's te beperken en of de uitvoering van de motie wordt verbonden aan concrete maatregelen, mijlpalen, capaciteit en financiële consequenties.
Tot slot bespreekt D66 de energietransitie. De fractie hecht aan een voortvarende, betaalbare en uitvoerbare aanpak, maar vindt dat zorgvuldig met de beschikbare middelen moet worden omgegaan. De evaluatie van de 25 activiteiten uit het uitvoeringsprogramma start dit kwartaal. Voor de voortzetting van de Routekaart Energietransitie is vanaf 2027 structureel 200.000 euro beschikbaar. Tegelijkertijd blijken bepaalde activiteiten, waaronder grensoverschrijdende samenwerking, door een tekort aan capaciteit of expertise niet volgens verwachting te kunnen worden uitgevoerd. D66 vraagt of de evaluatie niet alleen inzicht geeft in wat is uitgevoerd, maar ook in de daadwerkelijke bijdrage aan de energiedoelstellingen, de ingezette middelen en de onderdelen waarop bijsturing nodig is. De fractie wil dat de evaluatie leidt tot een financieel en inhoudelijk onderbouwde prioritering voor 2028-2030, met aandacht voor resultaten, minder effectieve activiteiten en de benodigde structurele middelen en uitvoeringscapaciteit.
Als afsluiting benadrukt D66 dat de rode draad in de bijdrage de relatie is tussen financiële middelen, uitvoeringskracht en maatschappelijke resultaten. De fractie wil blijven investeren in wonen, economische ontwikkeling, digitalisering en verduurzaming, maar vindt dat dit moet gebeuren op basis van financieel verantwoorde keuzes, tijdig inzicht in risico's en resultaten die daadwerkelijk beoordeeld kunnen worden. Een sluitende begroting is daarbij het vertrekpunt, financiële weerbaarheid, doelmatige investeringen en aantoonbare maatschappelijke resultaten vormen de maatstaf voor goed bestuur.

De heer Engels (Forum voor Democratie) stelt de vraag van wie het geld in de gemeentebegroting eigenlijk is. Volgens hem gaat het om geld van de inwoners en moet de gemeente daarom als eerste taak hebben om zoveel mogelijk geld bij hen te laten. De begroting bedraagt is in twee jaar tijd gegroeid van 460 miljoen naar 497 miljoen euro. Hij vindt dat de gemeente tegenvallers te gemakkelijk als autonoom of onvermijdelijk presenteert, terwijl het volgens hem het gevolg is van politieke keuzes. Hij wijst erop dat de woonlasten al relatief hoog zijn en dat het vaste deel van de afvalstoffenheffing volgend jaar met 17 procent stijgt. Bovendien kan toekomstige ongedekte inflatie volgens de begroting via de OZB worden opgevangen. Daarmee dreigt de inwoner volgens hem als financieel vangnet te fungeren.
Ook de financiële positie van de gemeente baart Forum voor Democratie zorgen. De schuldquote loopt op van 107 procent naar 128 procent in 2028 en de solvabiliteit bedraagt 14 procent. Ondanks deze kwetsbare positie staan er bijna 150 miljoen euro aan investeringen gepland, is er een krediet van 20 miljoen euro beschikbaar voor de aankoop van grond en gebouwen en wordt jaarlijks 10 miljoen euro gereserveerd voor nieuw beleid. Hij waarschuwt dat lenen geen gratis geld is en dat de schuld van vandaag uiteindelijk door toekomstige belastingbetalers moet worden afgelost. Hij vraagt zich af of deze

uitgaven wel voldoende aansluiten bij de behoeften van inwoners. Daarbij noemt hij onder meer de uitbreiding van het college, het lobbyprogramma in Den Haag en de Europese strategie.
Ook de plannen voor de gemeentelijke huisvesting vindt hij een voorbeeld van onvoldoende grip op de uitgaven. Eerst wordt gekeken naar het Sabic-pand, dat inmiddels door een private partij is gekocht. Vervolgens wordt een plan met drie locaties onderzocht, waarna blijkt dat dit volgens berichtgeving ruim 12,4 miljoen euro duurder uitvalt dan gedacht. Ondertussen blijft onduidelijk waar de huisvesting van de gemeente in het centrum van Geleen naartoe gaat. Volgens hem kan de gemeente niet op deze manier met gemeenschapsgeld omgaan.
Vervolgens gaat hij in op de gevolgen van het klimaatbeleid en de energietransitie voor inwoners. De stijgende afvalstoffenheffing hangt volgens hem mede samen met de CO2-heffing. Daarnaast moeten inwoners mogelijk zelf investeren wanneer hun wijk van het gas af gaat, terwijl het warmtenet nog geen sluitende businesscase en geen gegarandeerde warmtebron heeft. Ook het volle elektriciteitsnet vormt een probleem, de gemeente investeert 830.000 euro in batterijen voor de eigen gebouwen. Forum voor Democratie betwijfelt of de energietransitie op deze manier gaat slagen en vindt dat inwoners niet voor een dergelijk experiment moeten betalen. Ten aanzien van migratie benadrukt hij dat zijn fractie tegen de landelijke wetgeving is, maar dat de gemeente zolang deze wetten gelden niet meer moet uitvoeren dan wettelijk verplicht is. Ook vraagt hij om volledige openheid over de kosten, omdat de huidige begroting volgens hem onvoldoende duidelijk maakt welk deel van de uitgaven niet door het Rijk wordt vergoed. Daarnaast uit hij kritiek op de omvang van het ambtelijk apparaat, waarvan de kosten 42 miljoen euro bedragen. Hij vindt dat de gemeente niet moet uitgaan van wat gemiddeld is voor gemeenten van vergelijkbare omvang, maar moet onderzoeken welke taken daadwerkelijk nodig zijn. Ook regionale samenwerkingsverbanden leiden volgens hem tot stijgende kosten waar de raad weinig grip op heeft. Een kleinere overheid begint volgens hem daarom niet met een bezuinigingsronde, maar met de vraag welke taken de gemeente niet langer uitvoert. Forum voor Democratie pleit voor een kerntakendiscussie bij de kadernota 2027, waarbij niet-wettelijke taken die geen kerntaak zijn worden geschrapt en de bijbehorende functies verdwijnen. Daarnaast wil de fractie alleen lenen voor noodzakelijke uitgaven, zoals onderhoud aan scholen, en niet voor nieuwe ambities of de aankoop van vastgoed. De besparingen die dit oplevert, wil zij voor de helft inzetten voor verlaging van de OZB en voor de andere helft voor schuldaflossing en onderhoud.
Hij sluit af met vijf vragen aan het college. Hij wil weten of het college erkent dat het geld van de inwoners is en waarom lastenverlaging geen doelstelling in de begroting is. Ook vraagt hij welk plafond het college voor de schuldquote hanteert en waarom er wordt geleend voor nieuwe ambities en vastgoedaankopen terwijl onderhoud achterblijft. Verder vraagt hij of het college bereid is de kadernota 2027 te beginnen met een kerntakendiscussie, een onafhankelijke benchmark van het ambtelijk apparaat te laten uitvoeren en de ontwikkeling van het aantal fte's en de apparaatskosten per inwoner over de afgelopen tien jaar inzichtelijk te maken. Tot slot vraagt hij of inwoners via een raadgevend referendum mogen meebeslissen over grote transitieprojecten, zoals het warmtenet.

De heer Pfoster (PVV) bespreekt de tweede programmarapportage 2026, de belastingmaatregelen voor 2027 en de programmabegroting 2027-2030. Voor de PVV draait het daarbij vooral om de vraag wat inwoners daadwerkelijk van de financiële keuzes merken. De begroting moet volgens de fractie bijdragen aan een veiligere, leefbaardere en betaalbare gemeente. Bij de tweede rapportage constateert hij dat het begrotingssaldo over 2026 verslechtert en uitkomt op een tekort van ruim 3,3 miljoen euro. Ook staat Vidar financieel onder druk en nemen de uitgaven aan armoedebestrijding toe. Hij vraagt of de wethouder het ermee eens is dat het succes van het participatiebeleid niet moet worden afgemeten aan het uitgegeven bedrag, maar vooral aan het aantal inwoners dat daadwerkelijk perspectief krijgt op werk en zelfstandigheid. Daarnaast waarschuwt hij dat uitgestelde investeringen weliswaar een financieel voordeel opleveren, maar maatschappelijk nadelig kunnen uitpakken. Wanneer wegen later worden aangepakt of voorzieningen langer op zich laten wachten, betekent dat immers geen vooruitgang voor inwoners.
Bij de belastingmaatregelen wijst hij op de stijging van de gemiddelde gemeentelijke woonlasten van 1.148 naar 1.202 euro per jaar, een toename van ruim 4,7 procent. Vooral de afvalstoffenheffing valt op, met een stijging van ruim 12 procent. Omdat ook de OZB al relatief hoog is, vraagt hij of de wethouder deze lastenstijging maatschappelijk aanvaardbaar vindt en waar voor het college de politieke grens ligt. Wel spreekt hij zijn waardering uit voor het besluit om de parkeertarieven niet te verhogen, omdat dit volgens hem goed is voor ondernemers en de aantrekkelijkheid van de stadscentra.

Over de programmabegroting merkt hij op dat een sluitende begroting niet automatisch een goede begroting is. Daarvoor zijn duidelijke politieke keuzes en prioriteiten nodig. Bij het sociaal domein, waaraan ongeveer 247 miljoen euro wordt besteed, vindt de PVV het belangrijk dat ouderen, mensen met een beperking en kinderen in kwetsbare situaties op ondersteuning kunnen rekenen. Tegelijkertijd wil de fractie kritisch blijven kijken naar de effectiviteit van de uitgaven. Hij vraagt of iedere extra euro daadwerkelijk ten goede komt aan inwoners die ondersteuning nodig hebben en niet automatisch leidt tot uitbreiding van systemen, procedures en administratieve lasten.
Vervolgens gaat hij in op veiligheid en ondermijning. De PVV onderschrijft de ambitie om Sittard-Geleen minder aantrekkelijk te maken voor criminelen, maar vindt dat de beoogde resultaten te veel gericht zijn op bewustwording, signalering en het beoordelen van meldingen. De fractie wil niet alleen dat inwoners minder drugshandel ervaren, maar vooral dat er daadwerkelijk minder drugshandel plaatsvindt. Dat vraagt volgens hem om een stevige aanpak van drugspanden, malafide ondernemingen en criminele netwerken, met inzet van bestuurlijke bevoegdheden en samenwerking met politie en justitie. Ook op bedrijventerreinen moet de aanpak verder gaan dan alleen het verkrijgen van beter inzicht in ondermijningsrisico's. Preventie met gezag is belangrijk om jongeren uit de criminaliteit te houden, maar moet samengaan met duidelijke grenzen en een aanpak van de criminelen die jongeren ronselen en uitbuiten. Hij vraagt of de portefeuillehouder bereid is de aanpak nadrukkelijk repressiever te maken en de resultaten vooral te beoordelen op de mate waarin criminele structuren daadwerkelijk worden teruggedrongen.
Op het gebied van wonen wil de PVV dat er vooral wordt gebouwd voor de eigen inwoners. Starters, jonge gezinnen en ouderen moeten passende en betaalbare woningen kunnen vinden. Hij vindt dat woningbouw niet mag vastlopen in eindeloze procedures en een opeenstapeling van beleidsambities. Ook kleinschalige projecten kunnen volgens hem een belangrijke bijdrage leveren aan de leefbaarheid van dorpen en wijken.
Tot slot vraagt hij aandacht voor de mogelijkheden van kunstmatige intelligentie. Hij vindt dat de gemeente niet alleen moet kijken naar digitalisering als technologische ontwikkeling, maar ook moet onderzoeken hoe AI de gemeentelijke organisatie efficiënter en minder bureaucratisch kan maken. Het automatiseren van routinematige administratieve werkzaamheden, het sneller afhandelen van eenvoudige aanvragen en het verminderen van dubbel werk kunnen daaraan bijdragen. Hij benadrukt dat dit niet betekent dat ambtenaren direct door computers moeten worden vervangen, maar vraagt wel of de wethouder wil onderzoeken of AI op termijn kan leiden tot een kleinere en efficiëntere organisatie.
Daarnaast ziet de PVV economische kansen voor de regio. Met Chemelot en de Brightlands-campus beschikt Sittard-Geleen over belangrijke kennis en industriële infrastructuur. Hij vraagt of het college samen met Chemelot, Brightlands, de provincie en andere partners wil onderzoeken of de regio aantrekkelijk is voor private investeringen in AI-datacenters of gespecialiseerde rekencentra. Daarbij moet rekening worden gehouden met de beschikbare energiecapaciteit. Ook vraagt hij of AI kansen biedt voor industriële innovatie, bijvoorbeeld op het gebied van slimme productie en materiaalonderzoek.

De heer Smeets (VVD) bedankt het college en de ambtelijke organisatie voor de beantwoording van de technische vragen. Ook de VVD betreurt het ook dat niet het voltallige college aanwezig is, omdat de begroting alle portefeuilles raakt. Voor de VVD staan inwoners en ondernemers centraal. Zij moeten hun rekeningen kunnen betalen en erop kunnen vertrouwen dat de gemeente zorgvuldig met gemeenschapsgeld omgaat.
De VVD wil de OZB omlaag. De voorgestelde opbrengst stijgt volgend jaar met 3,4 procent. Hoewel er volgens de beantwoording geen extra verhoging bovenop de indexatie is ingerekend, betekent dit wel dat inwoners en ondernemers meer gaan betalen. Hij vindt daarom dat het college eerst kritisch naar de eigen uitgaven moet kijken. Werkzaamheden kunnen mogelijk slimmer worden georganiseerd en externe inhuur kan worden beperkt, zolang de uitvoering van het werk op peil blijft. Hij vraagt of het college bij het belastingbesluit in december een voorstel wil doen om de OZB-stijging voor 2027 met structurele besparingen binnen de eigen organisatie en op externe inhuur te beperken.
Over de hondenbelasting is de VVD tevreden dat deze volgend jaar niet stijgt. De fractie wil de belasting echter stap voor stap afschaffen en uiteindelijk de kosten voor bijvoorbeeld uitlaatplaatsen en het opruimen van hondenpoep uit de algemene middelen betalen. Daarvoor is wel structurele dekking nodig. Hij noemt de architectuurprijs als voorbeeld van een kleinere uitgave die bij een volgende editie opnieuw tegen het licht kan worden gehouden. Hij vraagt of het college bereid is tot een stapsgewijze afschaffing en bij de kadernota 2027 een afbouwvoorstel met dekking voor te leggen.

Ook de stijging van de afvalstoffenheffing, die neerkomt op ongeveer 40 euro per huishouden, baart de VVD zorgen. De inzet van de afvalvoorziening verzacht de stijging, maar maakt de inzameling en verwerking van afval niet goedkoper. Omdat een groot deel van de kosten samenhangt met de dienstverlening van RWM, vraagt hij of het college kostenbeheersing daar als duidelijke bestuurlijke opdracht wil neerleggen. Een aantoonbaar goedkopere aanpak met behoud van kwaliteit en milieuprestaties moet volgens hem serieus worden onderzocht.
Vervolgens benadrukt de VVD dat lagere lasten en verantwoord financieel beleid om keuzes vragen. De fractie maakt zich zorgen over beslispunt 3C, dat ruimte biedt om binnen beleidsterreinen te bezuinigen. Als dit gevolgen heeft voor voorzieningen of beleidsdoelen, wil de VVD dat de raad daar vooraf over kan beslissen. Hij vraagt of het college dit expliciet wil vastleggen. Ook vraagt hij of het verstandig is om de post onvoorzien structureel te verlagen, omdat daarmee de ruimte voor onverwachte tegenvallers kleiner wordt. De schuldpositie loopt immers op en nog niet alle toekomstige kosten zijn verwerkt, waaronder de kosten voor de onderwijs- en sportvoorziening in Grevenbicht. De VVD vraagt daarom of het college bij de kadernota duidelijke grenzen voor een verantwoorde schuldpositie wil voorstellen en bestaande financiële verplichtingen voorrang wil geven boven nieuwe uitgaven.
De huisvesting van het bestuur en de ambtelijke organisatie vormt volgens de VVD een belangrijk financieel vraagstuk dat nog niet volledig in de begroting is verwerkt. De verwachte extra huisvestingskosten ontbreken vooralsnog. De fractie wacht de stukken af voor de bespreking van dit onderwerp volgende maand.
Over handhaving is de VVD tevreden met de bevestiging dat het lagere begrotingsbedrag niet betekent dat er minder personeel wordt ingezet. Het onderzoek naar de benodigde capaciteit loopt nog. Voor de fractie is vooral van belang wat inwoners op straat merken, herkenbare handhavers in wijken en centra, ook in de avonduren en weekenden. Hij vraagt of het college met een voorstel voor versterking en bijbehorende financiering komt wanneer uit het onderzoek blijkt dat de capaciteit tekortschiet.
Daarnaast vraagt hij aandacht voor de veiligheid van vrouwen. De VVD pleit al langer voor goed verlichte en overzichtelijke parkeerplaatsen dicht bij de uitgang. In december vorig jaar nam de raad een motie aan over onderzoek naar onveilige plekken voor vrouwen en meisjes. De burgemeester gaf daarbij aan ook vrouwenparkeerplaatsen bij de aanpak te willen betrekken. De heer Smeets vraagt of het college deze proef in 2027 mogelijk wil maken, aansluitend op het bredere onderzoek.
Ook voor ondernemers wil de VVD concrete verbeteringen. De heer Smeets vraagt of het college in 2027 samen met ondernemers een schrapronde wil houden om onnodige lokale regels af te schaffen of te vereenvoudigen. Daarnaast moet de dienstverlening verbeteren, met een duidelijk aanspreekpunt, tijdige reacties en persoonlijk contact waar dat nodig is. De VVD wil hierover al in 2027 afspraken over bereikbaarheid en reactietermijnen. De fractie waardeert dat de parkeertarieven gelijk blijven en dat het programma Ambitieus MKB inmiddels 560 ondernemers in de Westelijke Mijnstreek bereikt. Bij een positieve evaluatie wil zij de continuïteit van deze ondersteuning borgen.
Hij sluit af met de wens voor een gemeente waar het prettig wonen en ondernemen is, met betaalbare lasten en een zorgvuldig beheer van de financiën. Hij vraagt of het college bereid is ambities bij te stellen of uit te stellen wanneer dat nodig is om de gemeentelijke financiën gezond te houden. Waar vanavond nog geen duidelijke toezegging mogelijk is, ontvangt de VVD graag voor de raadsvergadering van 11 november een politieke reactie, zodat de fractie kan bepalen of moties of amendementen nodig zijn.

Mevrouw Schenk (PIT) bedankt de ambtelijke organisatie voor de aangeleverde documentatie en de beantwoording van de vele technische vragen. Ook PIT betreurt de afwezigheid van meerdere collegeleden.
Voor PIT is een begroting meer dan een verzameling cijfers en financiële aannames. Zij laat zien welke keuzes de gemeente maakt en voor wie die keuzes bedoeld zijn. Daarbij moeten inwoners centraal staan, met bijzondere aandacht voor mensen die ondersteuning nodig hebben, gezinnen die moeilijk rondkomen, ouderen die zelfstandig willen blijven wonen en gemeenschappen die hun leefbaarheid overeind proberen te houden.
Als eerste benadrukt ze dat sociaal beleid niet alleen begroot, maar vooral waargemaakt moet worden. Bijna de helft van de gemeentelijke uitgaven gaat naar het sociaal domein. De kosten van de Wmo blijven stijgen en ook het aantal aanvragen en toekenningen neemt toe. Dat is volgens PIT begrijpelijk, omdat mensen ouder worden en langer zelfstandig wonen, maar vraagt wel om vooruitkijken. Het kabinet is van plan de huishoudelijke hulp vanaf 2029 anders binnen de Wmo te organiseren. Het is nog onduidelijk

voor welke doelgroep een vangnet blijft gelden. Ze vindt dat financiële onzekerheid er nooit toe mag leiden dat inwoners tussen wal en schip vallen.
Ook bij Vidar wil PIT concrete resultaten zien. Voor 2027 wordt een financiële tegenvaller van bijna 1,6 miljoen euro verwerkt, onder meer door de nieuwe cao en afnemende inkomsten uit arbeid. Hoewel PIT deze ontwikkelingen begrijpt, vindt mevrouw Schenk het onvoldoende dat concrete resultaten pas inzichtelijk worden nadat een nulmeting heeft plaatsgevonden. De fractie wil weten welk perspectief Vidar inwoners biedt, welke mogelijkheden mensen krijgen om mee te doen en hoe inwoners die niet zelfstandig aan het werk kunnen komen worden ondersteund. Bestaanszekerheid is volgens PIT geen begrip voor een beleidsdocument, maar een verantwoordelijkheid van de gemeente.
Het tweede aandachtspunt is de leefbaarheid dicht bij huis. Een gemeenschap bestaat volgens haar niet alleen uit woningen, maar ook uit ontmoetingsplekken, verenigingen en vrijwilligers die zich voor anderen inzetten. Gemeenschapshuizen en maatschappelijke accommodaties zijn daarom van groot belang. Haar collega Smeijsters gaat daar verder op in. Ook bij woningbouw wil PIT niet alleen kijken naar plannen, maar vooral naar daadwerkelijke realisatie. De ambitie om tot 2030 maximaal 2.600 woningen planologisch mogelijk te maken is positief, maar inwoners kunnen niet wonen in woningen die alleen op papier bestaan. De fractie vraagt aandacht voor betaalbare woningen voor starters, gezinnen en ouderen en voor het behoud van de leefbaarheid van dorpen en wijken.
Vervolgens staat ze stil bij de financiële ruimte van de gemeente. Hoewel de begroting als sluitend wordt gepresenteerd, loopt het structurele begrotingssaldo in 2030 op tot een tekort van bijna 500.000 euro. Tegelijkertijd stijgt de netto schuldquote naar 128 procent in 2028 en daalt de solvabiliteit naar 13 procent. Ook wordt de post onvoorzien structureel met 400.000 euro verlaagd om het tekort in 2027 op te vangen. PIT vindt het zorgelijk dat de financiële buffer kleiner wordt terwijl risico's en onzekerheden blijven bestaan. Juist daarom moet de gemeente zorgvuldig omgaan met nieuwe investeringen, grote projecten en vastgoedbesluiten.
In dat verband vraagt ze aandacht voor de ambtelijke en bestuurlijke huisvesting, waarover de raad op 17 december spreekt. Ze vindt het opmerkelijk dat een besluit met mogelijk grote financiële gevolgen pas na de begrotingsbehandeling wordt besproken. Ze vraagt waarom de besluitvorming is doorgeschoven en of dit uitsluitend met planning en voorbereiding te maken heeft, of dat ook de financiële positie van de gemeente een rol speelt. Ze benadrukt dat ze niet beweert dat het besluit bewust wordt uitgesteld om de financiële gevolgen buiten de begrotingsbehandeling te houden, maar vindt dat de timing wel vragen oproept. De begrotingsruimte staat onder druk, het structurele saldo wordt in 2030 negatief en de schuldquote loopt op. Bovendien moet de begroting volgens de provincie uiterlijk in 2030 structureel en reëel in evenwicht zijn. Wanneer een grote investering of aankoop ertoe leidt dat de begroting niet langer aan die eis voldoet, kan preventief provinciaal toezicht volgen. In dat geval heeft de gemeente mogelijk vooraf toestemming van de provincie nodig voor begrotingswijzigingen en belangrijke uitgaven. Dat kan de financiële bewegingsruimte aanzienlijk beperken. PIT wil daarom op 17 december niet alleen een plan zien, maar vooral een volledig en transparant financieel overzicht, inclusief investeringskosten, kapitaallasten, structurele exploitatiekosten, afkoopsommen van bestaande contracten en de gevolgen voor de meerjarenbegroting.
Ze benadrukt dat er ook positieve ontwikkelingen in de begroting staan. PIT ondersteunt onder meer het nieuwe plan voor Geleen-Zuid, de inzet op betaalbare woningen en de ondersteuning van inwoners met geldzorgen. Wel moeten ambities volgens de fractie samengaan met realistische financiële keuzes en meetbare resultaten. Daarom kondigt zij drie moties aan. De eerste motie vraagt om concrete en meetbare resultaten van Vidar, zodat duidelijk wordt wat de investering oplevert en welk perspectief inwoners krijgen. De tweede motie richt zich op de woningbouw, de fractie wil niet alleen plannen tellen, maar ook inzicht geven in het aantal daadwerkelijk gebouwde en opgeleverde woningen en voor welke doelgroepen deze bestemd zijn. Met de derde motie wil PIT laten onderzoeken hoe inwoners met een laag inkomen geholpen kunnen worden wanneer zij noodzakelijke medische zorg voor hun huisdier niet kunnen betalen. Daarbij kijkt de fractie naar het voorbeeld van Maastricht, waar hiervoor ongeveer 10.000 euro beschikbaar is. Voor Sittard-Geleen zou een kleiner bedrag mogelijk al een groot verschil kunnen maken.
Ze sluit af met de boodschap dat beleid merkbaar moet zijn in het dagelijks leven van inwoners. PIT wil een gemeente die naast haar inwoners staat, gemeenschappen versterkt, mensen perspectief biedt en zorgvuldig met gemeenschapsgeld omgaat. De begroting is daarbij geen doel op zich, maar een middel om de samenleving te ondersteunen.

De heer Smeijsters (PIT) vraagt aandacht voor gemeenschapshuizen, verenigingen en culturele en muziekorganisaties. Eerder dit jaar ontvangen verschillende maatschappelijke accommodaties een eenmalige financiële bijdrage, maar in de begroting voor 2027 staat opnieuw dat meerdere accommodaties financieel onder druk staan en hun exploitatie niet sluitend krijgen. Volgens hem laat dit zien dat eenmalige steun geen structurele oplossing biedt. Behalve 't Plenkhoes zijn er in de begroting geen afzonderlijke investeringen in deze accommodaties opgenomen.
De gemeente werkt nog steeds met een subsidieregeling uit 2019, waarvan zij in mei 2024 zelf concludeert dat deze niet goed functioneert. Vervolgens wordt een uitgebreid onderzoek voor 2025 aangekondigd en een nieuw beleid voor medio 2026. Beide termijnen zijn inmiddels verstreken, terwijl de raad nu wordt gevraagd de programmabegroting vast te stellen zonder de noodzakelijke informatie en het vernieuwde beleid. Ook het ondersteuningsloket voor maatschappelijke accommodaties komt volgens de heer Smeijsters moeilijk van de grond, omdat onvoldoende inzicht bestaat in de daadwerkelijke behoeften. De onzekerheid heeft gevolgen, verenigingen stellen plannen uit, vrijwilligers raken ontmoedigd en waardevolle initiatieven komen niet tot stand.
Daarnaast heeft PIT vragen over het evenementenbeleid. De fractie is niet tegen evenementen, maar wil weten of voldoende gemeenschapsgeld naar waardevolle evenementen voor inwoners gaat en hoe de beschikbare ondersteuning wordt verdeeld. Voor PIT gaat het niet alleen om investeren in gebouwen, maar vooral om investeren in de mensen die de leefbaarheid van de gemeente dragen. Hij vraagt of de wethouder bereid is keuzes te maken op onderwerpen waarop het bestaande beleid al langere tijd niet goed functioneert. Tot slot verzoekt hij het college de nog onbeantwoorde technische vragen ruim voor de raadsvergadering alsnog te beantwoorden, zodat PIT de antwoorden eventueel kan verwerken in een motie.

De heer Klein (Lokaal Sittard-Geleen-Born) sluit zich aan bij de kritiek op de afwezigheid van het volledige college. Hierdoor blijven veel vragen onbeantwoord en kan de raad zijn controlerende taak onvoldoende uitvoeren. Hij vindt dit een vorm van minachting voor de raad. Ook de bestuurscultuur stelt hem niet gerust. Zolang het college bepaalt welke informatie de raad krijgt en belastende informatie afzwakt of geheimhoudt, kan de raad zijn werk niet goed doen. Hij vindt het bovendien onwenselijk dat wethouders betrokken zijn bij de afhandeling van Woo-verzoeken. Volgens hem laat de praktijk steeds opnieuw zien dat de raad pas achteraf met belangrijke feiten en financiële tegenvallers wordt geconfronteerd. Als voorbeeld noemt hij de ambtelijke huisvesting. Het college had de raad volgens hem een jaar eerder kunnen informeren, zodat een besparing van 1,6 miljoen euro mogelijk was geweest. Hij wil zich daarom niet laten opjagen met het argument dat uitstel iedere maand 140.000 euro kost.
Vervolgens uit hij kritiek op de uitgaven aan grote projecten. Hij vindt het onbegrijpelijk dat de gemeente duizenden euro's uitgeeft aan zaken als de krokettenmuur in Glanerbrook, die nauwelijks wordt gebruikt, terwijl een subsidieaanvraag van de Molukse gemeenschap voor een buurtfeest wordt afgewezen. Hij vindt het verschil in behandeling niet uit te leggen, zeker omdat de gemeente bij andere evenementen wel subsidie verstrekt. Ook vraagt hij zich af of de burgemeester op de hoogte is van de afwijzing, omdat deze eerder excuses aanbiedt voor de manier waarop de gemeente met de Molukse gemeenschap omgaat. Volgens hem heeft de gemeente op dit punt nog iets goed te maken.
Ook de leefbaarheid van accommodaties en verenigingen baart hem zorgen. Verschillende accommodaties zijn slecht onderhouden en kunnen de energielasten nauwelijks betalen. Toch werkt de gemeente toe naar een situatie waarin verenigingen de volledige kosten zelf moeten dragen. Hij vindt dat onredelijk, omdat bij de bouw en het onderhoud onvoldoende aandacht is besteed aan verduurzaming, isolatie en zonnepanelen. Hij vreest dat accommodaties hierdoor uiteindelijk leeg komen te staan.
Daarnaast vindt hij het frustrerend dat het college plannen met verenigingen lanceert zonder vooraf goed overleg te voeren, waarna de uitwerking jaren op zich laat wachten. Ook het idee van een schouwburg noemt hij een proefballonnetje, waarvoor volgens hem voorlopig geen financiële ruimte bestaat.
Verder plaatst hij vraagtekens bij de digitalisering en het Smart City-project. Hij vindt dat de gemeente hierin doorslaat en noemt als voorbeeld dat bezoekers van een verzorgingshuis een parkeerapp nodig hebben om hun auto te kunnen parkeren. Ook vraagt hij hoe de gemeente blijft functioneren wanneer de stroom 72 uur uitvalt. Als inwoners worden opgeroepen zich op zo'n situatie voor te bereiden, moet de gemeente zelf eveneens operationeel kunnen blijven.
Hij wijst erop dat de begroting mede positief uitvalt doordat projecten niet worden uitgevoerd vanwege personeelstekorten. Zo is er nog geen voortgang bij de twee geplande woonwagenlocaties en zijn er ondanks eerder beschikbaar gesteld geld nog geen extra standplaatsen op kleine kampjes gerealiseerd.

Hij vindt het zorgelijk dat de gemeente hiervoor al jaren onvoldoende personeel heeft. Ook het hoge ziekteverzuim en de forse uitgaven aan extern personeel baren hem zorgen. Hij vraagt zich af waarom externe medewerkers vaak niet bij de gemeente willen blijven werken en of er wel sprake is van een veilige werkomgeving voor het eigen personeel.
Daarnaast maakt hij zich zorgen over de afdeling inburgering en participatie van Vidar. Medewerkers krijgen volgens hem te maken met inwoners met trauma's, taalachterstanden en culturele verschillen, maar beschikken niet altijd over voldoende kennis en middelen om hen goed te begeleiden. Daardoor vallen mensen uit beeld en verdwijnen zij uit het zicht van Vidar, terwijl hun problemen blijven bestaan. Hij pleit daarom voor betere opleiding en ondersteuning van medewerkers.
Ook de ontwikkelingen rond Chemelot vindt hij zorgelijk. Volgens de heer Klein wordt een te rooskleurig beeld geschetst, terwijl bedrijven zich terugtrekken en mogelijk minder investeren in veiligheid en onderhoud. Hij vraagt wie controleert of de veiligheid van omwonenden en werknemers voldoende wordt gewaarborgd en verzoekt wethouder Kubben de zorgen hierover bij de provincie onder de aandacht te brengen. Verder wijst hij erop dat het aantal studenten is gedaald van 1.200 naar 600, terwijl gemeentelijke informatie nog steeds uitgaat van 1.200 studenten.
Ook vraagt hij waarom de gemeente niet optreedt tegen een volgens hem illegale lozing via een pijp, waarbij de toegestane hoeveelheden worden overschreden.
Bij de kapvergunningen stelt hij dat er in een concreet geval honderd bomen worden gekapt, terwijl slechts 55 bomen zijn vergund. Hij vraagt om inhoudelijke antwoorden op de schriftelijke vragen hierover en stelt dat de gemeente het aantal gekapte bomen structureel te laag weergeeft. Ook vindt hij het ongeloofwaardig dat er geen onderhoudsachterstand bij bomen zou zijn, terwijl sinds 2018 op het onderhoud wordt bezuinigd. Hij pleit voor beter onderhoud en zo nodig extra middelen om de achterstand in te halen.
Tot slot vraagt hij om meer spreektijd en een nieuwe debatronde waarin het volledige college aanwezig is, zodat de raad daadwerkelijk vragen kan stellen en het debat kan voeren. Onder protest sluit hij zijn bijdrage af.

De heer Claessens (JA21) sluit zich aan bij de kritiek op de afwezigheid van het volledige college. Hij bedankt zowel de medewerkers voor de beantwoording van de technische vragen als de raadsleden die de vragen hebben voorbereid. Volgens hem hoeft de vergadering niet ieder afzonderlijk project opnieuw te behandelen, maar moet de raad vooral kijken naar het bredere financiële beeld. Dat beeld baart JA21 zorgen, het verwachte tekort loopt op van ongeveer 650.000 euro na de eerste rapportage naar 3,3 miljoen euro. Bij Vidar bedraagt het financiële nadeel ongeveer 1,6 miljoen euro. Daarvoor is inmiddels een verklaring, onder meer door nieuwe afspraken over de regeling voor vervroegde uittreding en de seniorenregeling, maar volgens hem is een verklaring nog geen oplossing. Hij vraagt hoe het college voorkomt dat de raad volgend jaar opnieuw achteraf met structurele tegenvallers wordt geconfronteerd en welke concrete stuurinformatie de raad gedurende het jaar ontvangt.
Ook bij het onderhoud van sportvelden wil hij de financiële ontwikkelingen nauwlettend volgen. Hij vindt het verstandig om onderhoud op basis van een meerjarenplan te begroten, maar wijst op de forse bedragen, een startbedrag van 3,3 miljoen euro en vervolgens jaarlijks 1,1 miljoen euro. Bovendien zijn zes locaties nog niet in de berekening opgenomen. Ook bij Glanerbrook ziet hij financiële risico's. Optisport heeft een indicatieve claim van 565.000 euro ingediend en voor 2027 en 2028 worden aanvullende financiële gevolgen verwacht waarvan de omvang nog onbekend is. JA21 wil niet dat dergelijke claims automatisch uit de algemene middelen worden betaald. De raad moet eerst inzicht krijgen in de aanleiding, de hoogte van de kosten en de mogelijkheden om deze te beperken.
Verder benadrukt hij dat financiële informatie over grote projecten betrouwbaar moet zijn. Bij de inrichting Beheer en Leefomgeving blijkt het bedrag in de projectrapportage uiteindelijk 515.000 euro te zijn in plaats van de eerder vermelde 579.000 euro. Hoewel dit verschil de gemeentefinanciën niet direct in gevaar brengt, moet de informatie volgens hem wel kloppen om de controlerende taak van de raad goed uit te kunnen voeren. Hij waarschuwt dat de algemene reserve geen pinautomaat is en dat volgende rapportages niet mogen worden gebruikt om iedere nieuwe tegenvaller achteraf glad te strijken. JA21 pleit daarom voor realistisch begroten, tijdig bijsturen en de raad eerder informeren. Als het college hierover voldoende zekerheid biedt, kan de fractie de rapportage kritisch maar constructief beoordelen.

De heer Roso (JA21) bespreekt vervolgens de begroting en de belastingmaatregelen. Hij is positief over het feit dat de parkeertarieven niet worden verhoogd, al vindt hij deze tarieven nog steeds te hoog. Ook

waardeert hij dat het OZB-tarief voor woningen voorlopig gelijk blijft. Hij vraagt wel of het college kan bevestigen dat er in december geen verdere lastenverzwaring van de OZB volgt. Ondanks deze maatregelen stijgen de woonlasten gemiddeld met 54 euro en neemt de afvalstoffenheffing met ruim 12 procent toe. Hij vindt daarom dat iedere euro kritisch moet worden bekeken.
Over de hondenbelasting stelt hij dat JA21 zich inmiddels afvraagt waarom deze belasting nog wordt geheven. De opbrengst bedraagt ongeveer 411.000 euro. Hoewel eerder een motie is ingediend om de afschaffing uit te werken, kan hij daarvan geen resultaat terugvinden. JA21 bereidt daarom een amendement voor om de hondenbelasting af te schaffen.
Daarnaast vraagt hij aandacht voor de betaalbaarheid van de kermissen, met name die in Geleen. De gemeente kan hier volgens hem invloed op uitoefenen via de tarieven die standhouders betalen. De kermissen moeten aantrekkelijk en betaalbaar blijven voor zowel bezoekers als exploitanten. Hij sluit zich daarom aan bij de vragen van PIT over een uitsplitsing van de kosten en opbrengsten. Hij pleit ervoor belastingen fundamenteel te bespreken en ook daadwerkelijk af te schaffen wanneer daar aanleiding toe is.

De heer Bok (SP) plaatst vraagtekens bij het ogenschijnlijk sluitende begrotingsbeeld van 500 miljoen euro aan inkomsten en uitgaven. Volgens hem is dit een rooskleurig scenario, zeker gezien de problemen bij grote projecten en een mogelijk tekort van 12 miljoen euro door de gemeentelijke huisvesting. Hij wijst op de financiële problemen waarmee inwoners te maken hebben, stijgende woonlasten, zorgkosten, energiekosten en boodschappen. Mensen moeten daardoor soms kiezen tussen zorg, voldoende eten en het verwarmen van hun woning. Hij vindt het contrast groot tussen deze dagelijkse zorgen en de gemeentelijke uitgaven aan bijvoorbeeld meerdere gemeentehuisvestingen. Hoewel hij erkent dat de gemeente niet alle financiële problemen kan oplossen, vraagt hij of zij wel een substantiële bijdrage kan leveren. De SP overweegt daarom moties en onderzoeksvoorstellen in te dienen in aanloop naar de kadernota.
Tegelijkertijd spreekt hij waardering uit voor de inspanningen van het college en de ambtenaren. Hij noemt onder meer de aanpak van armoede en schuldhulpverlening, extra middelen voor levensreddende voorzieningen, ondersteuning bij verduurzaming, cofinanciering van het Volkshuisvestingsfonds en de versterkte aanpak van dak- en thuisloosheid. Hij sluit zich aan bij de vraag van PRO of inwoners die net buiten de inkomensgrenzen vallen toch voor voorzieningen in aanmerking kunnen komen, of dat de gemeente in ieder geval beter zicht op deze groep kan krijgen. Volgens hem kunnen verstandige financiële keuzes en besparingen ruimte creëren om opnieuw in inwoners te investeren.
De SP dient daarnaast een onderzoeksvoorstel in naar een forensenbelasting. Deze lokale heffing zou gelden voor mensen die niet in de gemeente wonen, maar er wel een tweede woning of vakantiehuis bezitten. Volgens hem maken deze eigenaren gebruik van gemeentelijke voorzieningen zonder dat daar voldoende compensatie tegenover staat. Hij vindt het bovendien moeilijk uit te leggen dat woningen als vakantiehuis worden gebruikt, terwijl jongeren soms nog bij hun ouders op zolder wonen. Ook sluit hij zich aan bij het verzoek van de Stadspartij om een leegstandsheffing te onderzoeken, omdat er naar schatting ongeveer 2.000 woningen in de gemeente leegstaan.
Vervolgens vraagt hij aandacht voor sociale grondfinanciering. Een aanzienlijk deel van de woningprijs bestaat volgens hem uit de grondwaarde, waardoor woningen voor veel mensen onbetaalbaar worden en grondspeculatie aantrekkelijk blijft. Met het instrument Betaalbaar Thuis van Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten kunnen inwoners een woning kopen zonder ook de onderliggende grond in eigendom te krijgen. De gemeente kan er daarbij voor zorgen dat de woning ook voor toekomstige kopers betaalbaar blijft. Hij vraagt of het college bereid is te onderzoeken of dit instrument in het gemeentelijke woonbeleid kan worden opgenomen.
Tot slot bespreekt hij de personeelstekorten in de zorg, die volgens hem een bedreiging vormen voor de zorgvoorzieningen in Zuid-Limburg en met name Parkstad. Hij stelt voor om opnieuw te kijken naar het concept van een zusterflat, betaalbare huisvesting voor zorgmedewerkers in de buurt van het ziekenhuis. Daarmee kan de gemeente mogelijk nieuw zorgpersoneel aantrekken en de personeelstekorten terugdringen. Hij vraagt of het college bereid is de mogelijkheden hiervoor te onderzoeken.
Ook de heer Bok betreurt de afwezigheid van het volledige college.

De voorzitter schorst de vergadering voor tien minuten. De vergadering wordt om 21.50 uur hervat.

Wethouder Kubben bedankt de raad voor de technische vragen die zijn gesteld en beantwoord. Ook gaat hij in op de teleurstelling over het feit dat het college niet voltallig aanwezig is. Hij benadrukt dat het college half juni is begonnen en dat hij voor de zomer heeft voorgesteld om te experimenteren met zijn aanwezigheid bij de financiële behandelingen. Hij heeft de raad gevraagd om deze werkwijze na enkele maanden te evalueren, maar heeft hierover in de zomer geen concrete signalen ontvangen. Hij stelt voor om de werkwijze te bespreken in de commissie Begroting en Verantwoording en te bekijken of volgend jaar een andere verdeling wenselijk is, bijvoorbeeld door het college bij de begroting voltallig aanwezig te laten zijn.

De heer Klein (Lokaal Sittard-Geleen-Born) vraagt waarom deze evaluatie in de commissie Begroting en Verantwoording moet plaatsvinden en niet in het fractievoorzittersoverleg of de raad.

Wethouder Kubben licht toe dat de commissie alleen bedoeld is als eerste evaluatiemoment.
Vervolgens gaat hij in op de financiële vooruitzichten. Het college ziet dat de financiële positie van de gemeente de komende jaren verslechtert en dat het ravijnjaar dichterbij komt. De ambities uit het coalitieakkoord en het voortzetten van bestaand beleid vragen om een ombuigingsprogramma. Het college is zich hiervan bewust en werkt aan een uitvoeringsprogramma waarin de benodigde capaciteit en financiële gevolgen inzichtelijk worden gemaakt. Bij de kadernota worden de raad de keuzes voorgelegd die nodig zijn om de begroting op orde te houden. De begroting die nu voorligt, is vooral gebaseerd op bestaand beleid.
Ook gaat hij in op de weerbaarheid van de gemeente en de samenleving. Er komt op korte termijn een visie op weerbaarheid, waarin onder meer de gevolgen van een langdurige stroomuitval, cyberveiligheid en digitale onafhankelijkheid aan bod komen. Daarbij wordt ook gekeken naar de gevolgen voor de personele capaciteit en de continuïteit van de gemeentelijke organisatie. De burgemeester houdt zich nadrukkelijk bezig met veiligheid en weerbaarheid. Ook de aanpak van overlastgevende jeugd heeft de aandacht van het college. Bij digitale onafhankelijkheid wordt gekeken naar meer zelfstandigheid op Europees niveau. Dit vraagt de komende jaren om investeringen en kan aanvankelijk juist tot hogere kosten leiden.
Over de gemeentelijke belastingen zegt de wethouder dat de definitieve WOZ-waarden en de gevolgen daarvan voor de OZB-tarieven in december duidelijk worden. Omdat de woningwaarden zijn gestegen, kan het individuele tarief mogelijk iets dalen. Het college ziet op dit moment echter geen ruimte om de OZB te verlagen. Als de raad de tarieven nu al wil verlagen, moeten daar volgens de wethouder ook taken tegenover staan die worden geschrapt. Het college stelt voor om eventuele aanpassingen integraal bij de kadernota te bespreken.
Ook de hondenbelasting komt aan de orde. Het college heeft de motie om de belasting stapsgewijs af te bouwen serieus opgepakt. De opbrengst van ongeveer 400.000 euro is inmiddels nodig om de kosten rond honden te dekken. Hij noemt onder meer de inzet van boa’s, het aanspreken van eigenaren die hun hond niet aanlijnen, het afhandelen van meldingen, het legen van prullenbakken en het onderhoud van speelveldjes. Als de hondenbelasting wordt afgeschaft, blijven deze kosten bestaan en moeten ze uit de algemene middelen worden betaald. Het college staat open voor verdere bespreking en stelt voor om de afschaffing voor 2028 bij de kadernota te betrekken. Als de raad de belasting al volgend jaar wil afschaffen, moet duidelijk worden waar de benodigde 400.000 euro vandaan komt.
Bij de behandeling van de afzonderlijke fracties gaat de wethouder eerst in op de vragen van gob. Het inloopspreekuur bij de begrotingsmarkt wordt geëvalueerd, omdat de ambtelijke inzet de afgelopen jaren niet in verhouding staat tot het aantal aanwezige raadsleden. Over de voorziening voor de sportvelden van Glanerbrook geeft hij aan dat de velden van drie voetbalverenigingen en een tennisvereniging er momenteel niet in zijn opgenomen. Dat betekent echter niet dat het onderhoud stopt. Het college wil samen met de verenigingen een tijdpad bepalen voor de overgang naar het nieuwe sportpark en bekijken welk onderhoud in de tussentijd nodig is om de verenigingen overeind te houden. De actualisatie van de voorziening voor Glanerbrook volgt volgens de wethouder de gebruikelijke financiële systematiek en is gebaseerd op de voorschriften van het BBV. Ook de accountant staat achter deze werkwijze.
De begroting is volgens wethouder Kubben meer resultaatgericht ingericht. Het college wil deze werkwijze verder ontwikkelen, zodat de resultaten en maatschappelijke effecten van beleid beter meetbaar worden. Hij erkent dat dit een ingroeimodel is en dat de organisatie tijd nodig heeft om deze omslag te maken. Over de financiële steun vanuit het Rijk is hij minder optimistisch. De circulaires leveren wel extra middelen op, waaronder 1,6 miljoen euro voor loon- en prijsontwikkelingen, maar deze

compensatie is tot nu toe onvoldoende. De kosten stijgen sneller dan de middelen die de gemeente ontvangt en er is nog geen zekerheid dat het Rijk dit tekort volledig compenseert.
De tijdelijke financiële overbrugging voor bepaalde partners en projecten is volgens hem juist bedoeld om hen duidelijkheid te geven en te voorkomen dat activiteiten stilvallen in afwachting van de kadernota. Dit geldt ook voor de groene agenda. Over de Petrusschool verwijst hij naar de inhoudelijke portefeuillehouder. Ook het verenigingsloket is volgens hem niet vertraagd, maar is opgenomen in het coalitieakkoord. Op verzoek van de voorzitter zegt hij toe dat vragen die hij niet zelf kan beantwoorden, zo veel mogelijk schriftelijk worden afgehandeld. Hij vraagt de fracties daarbij duidelijk aan te geven welke vragen nog openstaan.
Bij de vragen van het CDA herhaalt de wethouder dat de ontbrekende sportvelden niet uit het onderhoud verdwijnen en dat hierover met de verenigingen afspraken worden gemaakt. Ook de pilot rond het station en het centrum van Limbricht moet met de inhoudelijke portefeuillehouder worden besproken. Over het project ’t Plenkhoes benadrukt hij dat het beschikbare budget taakstellend is. Als de kosten hoger uitvallen, moet eerst worden gekeken of onderdelen van het programma kunnen worden geschrapt voordat aanvullende middelen aan de raad worden gevraagd. Verder wijst hij erop dat ongeveer 2.500 huishoudens kwijtschelding van lokale belastingen ontvangen. Over netcongestie zegt hij dat gemeenten pas recent een overzicht hebben ingediend van projecten die elektriciteit nodig hebben. Het is daarom nog niet bekend welke projecten wel of geen stroom kunnen krijgen. Zodra daarover meer duidelijkheid bestaat, wordt de raad geïnformeerd.
Aan PRO geeft de wethouder aan dat het college de monitoring van maatschappelijke effecten verder wil verbeteren. De raad moet kunnen zien wat het effect is van beleid en de middelen die daarvoor worden ingezet. Over de lokale inclusieagenda verwijst hij naar de inhoudelijke portefeuillehouder. Ook gaat hij in op de ondersteuning van huishoudens met lage inkomens. De gemeente hanteert bij verschillende regelingen al ruimere inkomensgrenzen dan landelijk gebruikelijk, zoals 110 procent voor bijzondere bijstand en 130 procent voor de regeling Kansen voor alle kinderen. Dat er toch inwoners buiten de regelingen vallen, is volgens hem onvermijdelijk. De raad kan hierover zelf het politieke debat voeren, al zijn er ook wettelijke grenzen aan de mogelijkheden van gemeenten om inkomenspolitiek te voeren.
Over het project aan de Lahrstraat en Sint Rosa meldt de wethouder dat vooruitgang is geboekt met de grondverwerving, maar dat nog niet alle benodigde gronden in bezit zijn. Het college werkt ondertussen aan een conceptplan en voert gesprekken met betrokken partijen, waaronder over de mogelijkheden voor tiny houses. Een concrete planning kan hij nog niet geven, maar de voorbereidingen lopen. Het college verwacht bij een volgend P&C-moment meer informatie te kunnen geven. Over Chemelot benadrukt hij dat het college het belang van de inwoners vooropstelt. Er is contact met de directie van Chemelot, de provincie en het Rijk. Verdere concrete voorstellen kunnen tijdens de politieke bespreking worden ingebracht. De visie op digitale onafhankelijkheid komt op korte termijn naar de raad.
De wethouder reageert verder op de opmerkingen van de Stadspartij over de hoogte van de belastingen. Hij benadrukt dat de gemeente niet het hoogste OZB-tarief voor woningen heeft, al ligt het tarief voor niet-woningen wel hoog. Over de genoemde 4,4 miljoen euro aan rente en afschrijvingen stelt hij dat er geen sprake is van een structurele meevaller. Doordat projecten later worden opgeleverd, beginnen de rente- en afschrijvingslasten ook later, maar uiteindelijk blijven deze kosten bestaan.

De heer Raven (Stadspartij) wijst erop dat in de stukken op pagina drie een aanduiding staat die op een structureel effect duidt.

Wethouder Kubben erkent dat er een fout in de stukken staat, omdat op een andere pagina zowel incidentele als structurele effecten worden vermeld. Hij zegt toe dat dit wordt gecorrigeerd en benadrukt dat er geen sprake is van een structurele financiële meevaller.
Verder ziet het college geen ruimte om de OZB te verlagen op basis van de berekening van de Stadspartij. De stelpost inflatie van 3,4 miljoen euro is volgens de wethouder nodig om de begroting voor 2027 sluitend te krijgen. Ook licht hij toe dat de afvalstoffenheffing volledig kostendekkend is. Als de raad besluit een deel van de kosten niet meer via deze heffing te laten betalen, moeten die kosten op een andere plek in de begroting worden opgevangen. Elke euro die via de afvalstoffenheffing wordt opgehaald, is nodig voor het ophalen, verwerken en verbranden van afval.
Over woningbouw benadrukt hij dat er verschillende ontwikkelingen lopen, waaronder de herstructurering in Geleen-Zuid en projecten in de dorpen. Ook is er structureel 1 miljoen euro per jaar beschikbaar voor het volkshuisvestingsprogramma. De bouwproductie komt niet direct op gang, maar volgens hem zijn er

in de gemeente op verschillende plekken bouwactiviteiten zichtbaar. Het onderzoek naar de Toon Hermans-locatie is gestart en het college komt hier later op terug. De leegstandsheffing kan voorlopig nog niet worden ingevoerd, omdat de wettelijke mogelijkheden hiervoor zijn uitgesteld tot de zomer van 2027. De gemeente beschikt daardoor nog niet over het benodigde instrumentarium.
De vragen over de inzet en zichtbaarheid van boa's, de veiligheid en de overlast door fatbikes wil hij verder bespreken met de burgemeester en de inhoudelijke portefeuillehouder. Het college werkt aan de aanpak van deze onderwerpen en informeert de raad dit jaar nog over de betreffende locatie. Over de ontwikkeling van de ESCS-locatie geeft de wethouder aan dat hij met de betrokken voetbal- en tennisverenigingen, de jeu de boules baan, SGL en andere partijen heeft gesproken. Verschillende verenigingen gaan de komende weken met hun leden in gesprek over de toekomst van het gebied. Het college heeft daarnaast een marktconsultatie uitgevoerd. De raad wordt hierover geïnformeerd. Bij de kadernota moet een integraal beeld worden gegeven van de kosten en investeringen voor het sportpark, de commerciële ontwikkeling en de natuurontwikkeling. Voor de renovatie van de stadssporthal is nog geen partij gevonden. De wet die leegstandsheffing mogelijk maakt is uitgesteld tot zomer 2027.
De vijf accommodaties die financieel onder druk staan, kunnen volgens de wethouder niet allemaal door de gemeente worden gered. Wel wil het college per accommodatie maatwerk blijven bieden en bij de kadernota bekijken of meer financieel inzicht kan worden gegeven.
Bij D66 gaat de wethouder in op de stijgende woonlasten en de afvalstoffenheffing. De stijging van de afvalkosten komt onder meer door hogere kosten voor CO2-heffing, brandstof, personeel en nieuwe huisvesting. De gemeente heeft als opdrachtgever en aandeelhouder beperkte mogelijkheden om deze kosten te beïnvloeden zonder dat de dienstverlening in gevaar komt. Wel probeert het college de kosten zo veel mogelijk te beperken. Zo zijn bij de begroting van de afvalverwerker enkele onzekere kostenposten geschrapt. De definitieve OZB-tarieven worden in december vastgesteld, wanneer de laatste gegevens van BsGW beschikbaar zijn. Over woningbouw wijst hij opnieuw op de structurele middelen voor het volkshuisvestingsprogramma en de verschillende lopende projecten. De vragen over de woonbouwmonitor wil hij met de inhoudelijke portefeuillehouder bespreken.
De tijdelijke financiële overbrugging voor Stadslabs en het Ambitieus MKB is volgens hem nodig om te voorkomen dat deze projecten stilvallen. D66 vraagt om aantoonbare resultaten en inzicht in de maatschappelijke impact. De wethouder begrijpt die wens en wil hierover verder spreken, zodat bij de kadernota kan worden beoordeeld of de projecten worden voortgezet. Ook de onderwerpen digitale veiligheid, digitale soevereiniteit en de energietransitie vragen volgens hem om een afzonderlijke inhoudelijke bespreking.
In reactie op Forum voor Democratie benadrukt hij dat het geld in de begroting niet van het college is, maar ten goede komt aan de inwoners. Ongeveer de helft van de begroting gaat naar het sociaal domein, waaronder wettelijke taken zoals het verstrekken van bijstandsuitkeringen. Dat de begroting jaarlijks groeit, betekent volgens hem niet automatisch dat de gemeentelijke organisatie groter wordt. De stijging komt ook door hogere uitkeringen, loon- en prijsontwikkelingen en kosten voor werkzaamheden aan wegen, riolering en groen. Een kerntakendiscussie is volgens de wethouder vooral een politieke afweging die de raad zelf moet voeren. Het college legt bij de kadernota wel een uitvoeringsprogramma en de financiële gevolgen van het coalitieakkoord voor.
Hij waarschuwt ervoor om niet te gemakkelijk op onderhoud en voorzieningen te bezuinigen. De gemeente heeft eerder ervaren dat achterstallig onderhoud uiteindelijk tot hogere kosten en kapitaalvernietiging leidt. Over de gemeentelijke huisvesting in Geleen benadrukt hij dat het college niet zelfstandig heeft besloten om 12 miljoen euro extra uit te geven. De overschrijding is eerder gemeld en de raad heeft tijdens een recente themasessie informatie gekregen. In december moet de raad richting geven aan het vervolg van het dossier. Het college onderzoekt nog enkele vragen die tijdens de themasessie zijn gesteld.
Over de energietransitie merkt hij op dat inwoners verschillende opvattingen hebben en dat de mening van de achterban van één politieke partij niet zonder meer gelijkstaat aan die van alle inwoners. Ook over de wettelijke taken op het gebied van migratie verschillen het college en Forum voor Democratie van mening. Het college zal bij de kadernota inzicht geven in de uitvoerbaarheid en de financiële gevolgen van het coalitieakkoord, maar bereidt niet zelf een afzonderlijke kerntakendiscussie voor.
Verder reageert de wethouder op de inbreng van de PVV. Hij benadrukt dat het college dagelijks werkt aan de maatschappelijke belangen van de inwoners, onder meer op het gebied van zorg, het sociaal domein en de openbare ruimte. Het college deelt de opvatting dat participatie bij voorkeur leidt tot zelfstandigheid en inkomen uit werk, maar erkent dat dit niet voor iedereen haalbaar is en dat sommige

inwoners een beschutte werkomgeving nodig hebben. De stijging van de afvalstoffenheffing noemt hij noodzakelijk vanwege de hogere verwerkingskosten.
Over veiligheid en ondermijning verwijst hij naar de inhoudelijke portefeuillehouder. Ook de aanpak van drugscriminaliteit en de vraag of een repressievere aanpak nodig is, moeten daar worden besproken. Hij benadrukt dat de resultaten van het beleid uiteindelijk ook zichtbaar moeten zijn op straat. De visie op AI wordt buiten de P&C-cyclus afzonderlijk besproken, omdat de ontwikkelingen grote veranderingen met zich meebrengen en voldoende tijd vragen. Tot slot wijst hij op de ontwikkelingen in de regio, die tot de slimste regio's ter wereld wordt gerekend. Onder meer in rond Chemelot lopen initiatieven op het gebied van innovatie en AI. De raad krijgt hierover op verschillende momenten de gelegenheid om verder met het college in gesprek te gaan.

De voorzitter stelt voor om de beantwoording van de wethouder af te ronden en de vergadering daarna te schorsen. De interrupties en het verdere debat kunnen dan maandag worden voortgezet.

De heer Roso (JA21) geeft aan dat zijn fractie maandag niet aanwezig kan zijn vanwege een afspraak met de Rekenkamercommissie. Omdat deze afspraak al meerdere keren is verplaatst, wil hij deze laten doorgaan.

Wethouder Kubben wijst erop dat het college volgende week bij de raadsvergadering voltallig aanwezig is.

De heer Claessens (gob) steunt het voorstel om de beantwoording deze avond af te ronden en tijdens de raadsvergadering meer ruimte te creëren voor het debat. Ook de PVV en D66 kunnen zich daarin vinden.

De voorzitter stelt vervolgens voor eerst de beantwoording af te wachten, daarna te inventariseren welke vragen nog openstaan en de mogelijkheid te bieden deze schriftelijk in te dienen. Voor de raadsvergadering van volgende week wordt gekeken naar verruiming van de spreektijd. Maandag kunnen de fracties zich dan volledig op de raadsvergadering voorbereiden.

De heer Klein(Lokaal Sittard-Geleen-Born) is het daar niet mee eens. Hij vraagt om duidelijkheid over de extra spreektijd en wijst erop dat bij eerdere begrotingsbehandelingen niet daadwerkelijk meer spreektijd beschikbaar kwam. Hij stelt voor om maandag met het voltallige college terug te komen en de behandeling dan af te ronden.

De voorzitter geeft aan dat de meerderheid het voorstel steunt en dat de agendacommissie kritisch naar de spreektijd zal kijken.

Wethouder Kubben vervolgt zijn beantwoording bij de VVD-fractie. De VVD vraagt om een verlaging van de OZB. De wethouder verwijst naar de kadernota als het moment om hierover keuzes te maken. Als de raad de OZB al voor het komende jaar wil verlagen, moet zij ook aangeven waarop minder wordt ingezet. Over de hondenbelasting geeft hij aan dat het college bereid is serieus te kijken naar een stapsgewijze afschaffing, mogelijk vanaf 2028. De kosten voor de bijbehorende taken blijven echter bestaan en moeten dan uit andere middelen worden betaald. De algemene middelen zijn volgens hem geen onuitputtelijke geldbron. Als daaruit tekorten ontstaan, blijft uiteindelijk mogelijk alleen een verhoging van de OZB op woningen over. Het college heeft al geprobeerd de stijging van de afvalstoffenheffing te beperken en besteedt hier aandacht aan in de aandeelhoudersvergadering. De kostenverhoging komt volgens de wethouder niet voort uit de wens van de afvalverwerker om meer te verdienen, maar uit verschillende kostenontwikkelingen.
Over het huisvestingsdossier merkt hij op dat de begrotingsbehandeling losstaat van de besluitvorming hierover. In het investeringsprogramma is nog 19 miljoen euro beschikbaar, waarvan 12 miljoen euro nodig is voor de huisvesting. De raad kan in december verschillende richtingen kiezen. De discussie gaat vooral over de gevolgen voor andere projecten. Ook vragen over parkeerplaatsen en het schrappen van lokale regels voor ondernemers kunnen met de betreffende portefeuillehouder worden besproken. Hij vindt het bovendien te vroeg om vooruitlopend op de uitkomsten van het onderzoek al een proef toe te zeggen. Eerst moet het onderzoek worden afgerond. De raad kan bij de kadernota aangeven welke ambities moeten worden versneld of juist uitgesteld.

Vervolgens gaat hij in op de vragen van de PIT-fractie over het sociaal beleid en de stijgende Wmo-kosten. Hij wijst erop dat dit onderwerp regelmatig terugkomt in de P&C-cyclus. Het college kijkt uit naar de uitkomsten van de commissie Van Ark die zich over de jeugdzorg buigt. Mogelijk leidt dit tot voorstellen voor een stelselwijziging, maar ook dan duurt het nog enige tijd voordat dit financieel effect heeft voor gemeenten. Over de investeringen en de beperkte financiële ruimte benadrukt hij dat het college transparant is over de steeds kleiner wordende marges, terwijl de ambities niet evenredig afnemen. Verdere keuzes over het temporiseren van investeringen, waaronder IBOR-projecten, moeten bij de kadernota worden gemaakt.
De wethouder benadrukt daarnaast dat het uitstel van het huisvestingsdossier naar december niets te maken heeft met het provinciale toezicht of het vaststellen van de begroting. Het dossier is ingewikkeld en het college heeft tijd nodig gehad om de kostenoverschrijding zorgvuldig te beoordelen. De financiële tegenvaller is al in de eerste programmarapportage aangekondigd en in de tweede rapportage verder uitgewerkt. Daarom vindt in december een afzonderlijke raadsvergadering plaats.
Bij de beantwoording van Lokaal Sittard-Geleen-Born gaat hij in op de opmerkingen over de bestuurscultuur en de besluitvorming. Hij benadrukt dat de ambtelijke organisatie besluiten voorbereidt, maar dat het college verantwoordelijk blijft voor de besluitvorming, ook wanneer besluiten in mandaat worden genomen. De suggestie dat besluiten buiten het college om worden genomen, klopt volgens hem staatsrechtelijk niet. Over het huisvestingsdossier bevestigt hij dat het college al maanden op de hoogte is van de kostenstijging en dat deze daarom ook in de eerste programmarapportage is opgenomen.
De wethouder geeft aan dat een deel van de subsidieaanvraag van de Molukse gemeenschap is gehonoreerd. Het overige deel valt buiten de geldende subsidieregels, waarvan het college niet kan afwijken. Hij vindt het daarom onjuist om te stellen dat de aanvraag volledig is afgewezen. De brief van de ondernemingsraad wordt als bijlage bij de stukken voor de vergadering in december aan de raad verstrekt. Over het ziekteverzuim binnen de gemeentelijke organisatie stelt hij dat dit rond de 6 procent ligt en binnen de benchmark voor overheden valt. Hij is bovendien tevreden over de instroom van medewerkers en de aantrekkelijkheid van de gemeente als werkgever. De Chemelot Campus is volgens hem een onderwerp voor een politieke bespreking.

De heer Klein (Lokaal Sittard-Geleen-Born) stelt dat zijn vragen over het woonwagenkamp niet beantwoord zijn.

De voorzitter geeft aan dat de resterende vragen worden geïnventariseerd en schriftelijk worden beantwoord.

De heer Engels (Forum voor Democratie) merkt op dat ook de laatste twee vragen van zijn fractie nog onbeantwoord zijn.

Wethouder Kubben benadrukt dat hij en de ambtenaren bijna drie uur lang vragen hebben meegeschreven. Waar vragen niet direct zijn beantwoord, volgt alsnog een schriftelijke reactie.
De wethouder gaat naar aanleiding van de vragen van JA21 in op de tegenvallende resultaten bij Vidar. Hij geeft aan dat dit onderwerp vooral met de inhoudelijke portefeuillehouder moet worden besproken. Vanuit financieel perspectief benadrukt hij dat Vidar ook een investering in inwoners is, bijvoorbeeld door hen te begeleiden naar werk, beschutte werkplekken aan te bieden of ondersteuning te bieden bij een uitkering. Over de sportvelden geeft hij aan dat eventuele aanvullende claims van Optisport niet automatisch uit de algemene middelen worden betaald. Dergelijke voorstellen worden altijd afzonderlijk aan de raad voorgelegd. Hij is het met JA21 eens dat de algemene reserve geen pinautomaat mag zijn. Hij stelt verder dat hij de parkeertarieven in Sittard-Geleen redelijk vindt en wijst erop dat parkeren nu eenmaal geld kost.
Ook de hondenbelasting en de woonlasten komen opnieuw aan bod. De wethouder verwijst naar de kadernota voor een verdere discussie over de vraag waarom de gemeente hondenbelasting heft. Over de kermissen legt hij uit dat het beschikbaar stellen van openbare ruimte, energieaansluitingen en overnachtingsplaatsen voor exploitanten de gemeente geld kost. Daarom vraagt de gemeente pachtgeld. Als de raad de tarieven voor attracties wil verlagen, moet zij daarvoor zelf voorstellen doen en aangeven hoe dit wordt gefinancierd.
Daarna behandelt hij de vragen van de SP. De fractie noemt de sluitende begroting te rooskleurig. De wethouder benadrukt dat de begroting voor 2027 daadwerkelijk sluit, maar dat dit niet zonder moeilijke

keuzes en het overhevelen van middelen uit reserves mogelijk is. De provincie heeft de begroting beoordeeld en daarbij enkele opmerkingen gemaakt over het woondossier. Hij benadrukt dat de gemeente structureel investeert in volkshuisvesting en leefbaarheid en dat er verschillende initiatieven lopen. De SP vroeg daarnaast naar de mogelijkheid om een forensenbelasting in te voeren. De wethouder vindt het te vroeg om daar direct een antwoord op te geven en stelt voor de voor- en nadelen richting de kadernota te bespreken. Ook de leegstandsheffing is eerder aan bod gekomen. De vraag of het instrument Betaalbaar Thuis in het woonbeleid kan worden opgenomen, is volgens hem aan de portefeuillehouder. Tot slot gaat hij in op het Zuyderlanddossier en de mogelijke gevolgen van personeelstekorten en demografische ontwikkelingen. Een zusterflat ziet hij niet als een passende oplossing voor deze tijd. Volgens hem is dit concept verouderd en sluit het niet aan bij de huidige inzichten over een menswaardige woonvorm. Hij adviseert de fractie hierover verder met de portefeuillehouder in gesprek te gaan.

De heer Klein (Lokaal Sittard-Geleen-Born) maakt een punt van orde. Hij vindt dat de wethouder feitelijke onjuistheden heeft verteld en dat hij daar niet meer op kan reageren. Volgens hem holt dit de democratie uit.

De voorzitter wijst erop dat de raad ervoor heeft gekozen de behandeling niet op maandag voort te zetten. Wel zegt hij toe dat de afhandeling van de motie over de zichtbaarheid van gob schriftelijk wordt toegelicht en dat de vragen over de andere portefeuilles voor de raadsvergadering worden beantwoord, bij voorkeur uiterlijk dinsdag.
Daarnaast wordt een correctie aangebracht in de tweede programmarapportage. Op pagina 8 staat bij het bedrag van 4,4 miljoen euro ten onrechte dat het om een structureel overschot gaat, dit moet incidenteel zijn.

De heer Raven (Stadspartij) geeft aan dat hij hier in een tweede termijn uitgebreider op zou zijn ingegaan. Hij vindt dat de wethouder de financiële betekenis van het bedrag heeft afgezwakt, terwijl het volgens hem voor meer dan 2 miljoen euro in verschillende jaren in de begroting doorwerkt. Hij wil daarom weten welke gevolgen de correctie heeft en waarom de eerdere toelichting volgens hem een onjuist beeld geeft.

Wethouder Kubben licht toe dat hij heeft erkend dat de bedragen en de doorwerking in de begroting kloppen, maar dat hij heeft willen benadrukken dat het geen structureel voordeel is dat tot in lengte van jaren blijft bestaan.

De voorzitter concludeert dat daarmee dat de vergadering wordt gesloten en bedankt de aanwezigen.